75 років
Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 74125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXV. Ч. 210. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 13-го ЛИСТОПАДА 1968 ЦЕНТІВ 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, NOVEMBER 13, 1968 No. 210. VOL. LXXV.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Вівторок, 12 листопада 1968

В АМЕРИЦІ

СУД НАД ВБИВНИКОМ Д-РА КІНГА відкладений принаймні на два місяці тому, що оскаржений Джеймс Ерл Рей в останніх днях перед початком розправи змінив свого адвоката Артура Гейнса, який мав вже всі матеріяли до оборони. Рей вибрав собі нового адвоката Персі Формана з Гюстону, який відомий як спеціяліст в процесах за вбивство. Гейнс відмовився передати свій матеріял Форманові тому, що Рей не заплатив йому 10,000 дол. за оборону. Суд має вирішити, коли відбудеться розправа проти Рея. Передбачають, що розправу відкладуть принаймні на два місяці.

ДЕПАРТАМЕНТ ОБОРОНИ ПОВІДОМЛЯЄ, що в січні 1969 року покличуть до військової служби 26,800 рекрутів, що буде найбільшим числом від травня цього року. Січневе число буде на 9,300 більше як в грудні ц. р., коли число рекрутів винесе 17,500, а в листопаді мають покликати тільки 10,000 рекрутів. Передбачають, що в 1969-му році щомісяця покликуватимуть до війська пересічно по 25,000 або більше рекрутів. В березні, квітні і в травні ц. р. число рекрутів виносило 40,000.

СЕНАТОР РЕСПУБЛІКАНЕЦЬ З НЮ ЙОРКУ Чарлз Гуделл передбачає, що новообраний президент Ричард М. Ніксон найменує негра на члена свого кабінету. Своє передбачення основує Гуделл на основі інформацій і на інтуїції. Сенатор Гуделл згадав про цю справу, коли говорив про те, що Ніксон в своєму уряді матиме представників різних груп населення. Новий член кабінету Ніксона, який буде представником негрів в грудні, мусітиме мати повне зрозуміння негритянської проблеми та мати довір'я більшости негритянського населення. Першим членом-негром Президентового кабінету є секретар мешканевих справ та міського розвитку Роберт С. Вівер.

СПІКЕР ПАЛАТИ ДЖАН МЕККОРМЕК і провідник республіканської меншости в Палаті Репрезентантів конгресмен Джералд Р. Форд заявили, що Палата з демократичною більшістю буде співпрацювати з республіканським президентом. Демократ МекКормек твердить, що вибори до Конгресу виявили, що нарід бажає, щоб Конґрес продовжував ту політику, яку він за урядів двох демократичних президентів Джана Ф. Кеннеді і Линдона Б. Джансона. Республіканець Форд погоджується з МекКормеком, що обидві політичні партії повинні співпрацювати разом для добра громадянства.

У СВІТІ

ОБ'ЄДНАНІ НАЦІЇ РОЗПОЧАЛИ в минулий понеділок 11 листопада дебати над точкою по „приверненням прав Китаєві" в ОН, що в дійсності означає прийняття Комуністичного Китаю до ОН. Албанія, Камбоджа, Куба і 12 інших держав зголосили відповідний внесок у користь Комуністичного Китаю. ЗСА і 12 інших держав зголосили внесок, щоб цю справу трактувати, як „важливу", себто таку, для схвалення якої треба 2/3 голосів на Генеральній Асамблеї. Справа прийняття Комуністичного Китаю є на щорічному денному порядку кожної сесії Генеральної Асамблеї.

ВЛАДИСЛАВ ГОМУЛКА ВИГОЛОСИВ 5-тигодинну промову на конґресі польської компартії у Варшаві та, м. і., таврував в ній західні держави за їх негативне становище супроти інвазії до Чехо - Словаччини. Гомулка кричав, що СССР й інші комуністичні країни не дозволять „імперіялістам" диктувати їм, яку вони мають вести закордонну політику.

СОВЄТСЬКИЙ „ПРЕЗИДЕНТ" МИКОЛА ПІДГОРНИЙ ПРИСЛАВ ґратуляційну депешу Ричардові Ніксонові із висловами „надії", щоб покращали американсько-совєтські взаємини.

СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ ПОІНФОРМУВАВ Єгипет, що він, СССР, боронитиме Асванську греблю, коли б Ізраїль загрозив знищенням її. Асванську греблю збудовано над Нілем грішми і технічною силами Совєтського Союзу. Та совєтська ґарантія прийшла після того, як малий ізраїльський піхотний десант, переїхавши впоперек Суезький канал, вдерся на 150 миль вглиб єгипетської території та знищив два мости на Нілі й електрівню.

120 ФРАНЦУЗЬКИХ СПИСКОПІВ ПРОГОЛОСИЛИ заяву, яку вони схвалили на своєму соборі в Люрді, в справі штучного обмеження народин. Французькі єпископи, висловившись з найбільшим признанням про принципове негативне становище в цій справі Папи Павла VI в його останній енцикліці „Про людське життя", ствердили водночас, що подружжя, опинившись в конфлікті — чи повинуватись думці Папи, чи зберегти родинне щастя — не допускається гріха, коли вирішить, що треба плянувати побільшення своєї родини. Французькі єпископи вказують на низку об'єктивних обставин, як праця, життєві умовини, стан здоров'я і т. п. — що зумовлюють рішення подружжя.

217-ий Відділ УНС в Рочестері відзначив 60-річчя

Рочестер, Н.Й. — Минулої неділі, 10-го листопада, місцевий 217-ий Відділ Українського Народного Союзу, Братство св. Йосафата, відзначав своє 60-річчя і з цієї нагоди влаштовано ювілейний бенкет, що відбувся в пополудневих годинах у приміщеннях Українського Американського Клюбу. Під час бенкету зокрема вшановано Почесними Грамотами та подарунками двох співосновників Братства, які залишилися в живих: Микиту Василишина та Івана Теребуся.

Бенкет започатковано молитвою, яку провів місцевий український католицький парох впреп. о. шамбелян Бабак. Прийняв було понад 300 осіб, між ними посадник міста, Френком Ламбом, який виголосив коротке привітання і ґратуляції. Привітальне слово виголосив предсідник Відділу-ювілята Константин Шевчук, який і проводив бенкетом. Ювілейну промову виго'лосив прибувший на бенкеті головний предсідник УНСоюзу Йосип Лисоґір. Короткі привітання виголосили репрезентанти 35 місцевих організацій. Окремими Грамотами Заслуги відзначено колишнього секретаря Відділу-ювілята Володимира Колданського та довголітнього члена управи Варвару Николайків. Бенкет започатковано співом американського і закінчено співом українського націо-нальних гимнів, заінтоновано Марією Климко та при фортепіяновому акомпаніяменті Анни Сороки.

Ніксон конферував із Джансоном в справі перебрання влади

Вашингтон. — Президент елект Ричард М. Ніксон 11-го листопада конферував із президентом Линдоном Б. Джансоном в справі перебрання влади, яке офіційно має відбутися 20-го січня після інавґурації. Президент Джансон і його дружина запросили Ніксона і його дружину на прийняття, після якого Президент розмовляв із Ніксоном, а пані Джансон показувала пані Ніксон Білий Дім та інформувала її про мешканеві можливості в цьому домі. Президент елект заявив після конференції в Білому Домі, що теперішній демократичний Уряд, очолюваний президентом Л .Б. Джансоном, буде вирішувати всі закордонні проблеми не тільки в своєму імені, але і в імені новибраного президента аж до передачі влади новому президентові. Ніксон заявив, що таке вирішення справи закордонної політики є важне і воно може приспішити заключення миру у В'єтнамі. На думку Ніксона, висказану журналістам, легше можна буде вирішити справу миру у В'єтнамі, проблеми на Середньому Сході та взаємини між ЗСА і СССР тоді, коли всі партнери цієї країни знатимуть, що теперішній Уряд здійснює таку закордонну політику, яку продовжуватиме новообраний президент. Ніксон сказав, що він запевнив Президента і державного секретаря, що вони можуть промовляти не тільки в своєму імені ,але і в імені цілої країни, це значить і в імені майбутнього республіканського Уряду. Президент Л. Б. Джансон заявив журналістам, що це була тільки перша конференція між ним і Ніксоном. Ніксон конферував' і з найближчими співробітниками Джансона про різні внутрішні й закордонні проблеми.

Гомфрі і Ніксон приязно конферували про майбутню співпрацю

Опа-Лока, Флорида. — Новообраний президент Ніксон та переможений кандидат на президента Гомфрі зустрінулися на Флориді та заявили, що будуть співпрацювати над тим, щоб об'єднати нарід в цій країні та осягнути мир за кордоном. Ніксон заявив, що проситиме помочі у віце-президента, головним чином в справах закордонної політики. Гомфрі обіцяв зробити все ,що буде в його силі, щоб допомогти новому президентові здійснити його програму. Гомфрі сказав: „Він має бути нашим Президентом, і я маю бути одним із співгромадян. І я хочу, щоб його президентура була успішною, бо коли він має успіхи, то ми всі користаємо з них." Ніксон, Гомфрі і кандидат на віце-президента сенатор Едмунд Москі розмовляли в залі на летовищі впродовж 30-ох мінут. На площі Ніксон сказав журналістам, що вони в залі говорили про виборчу кампанію та про деякі проблеми в будуччині. Ніксон вияви, що Гомфрі обіцяв йому співпрацю в тих справах, де національний інтерес мусить стояти вище, як партійні справи. Ніксон дякував Гомфрі за це. Гомфрі від'їхав на відпочинок на два тижні на Дівочі острови, виявляючи радість, що міг бачитися з новообраним президентом.

Джансон прийняв резиґнацію Фавлера і Каценбаха

Вашингтон. — Президент Джансон прийняв резиґнацію секретаря скарбу Генрі Фавлера та державного підсекретаря Ніколаса Каценбаха. Каценбах вже має нове становище від 1-го січня 1969-го року — головного правного дорадника корпорації Інтернешенел Бизнес Машинс. Фавлер резиґнує з днем 20-го грудня ц.р. Він сказав, що, на його гадку, не випадає йому старатися про якесь становище під час того, як він займає таке високе урядове становище. Фавлер був секретарем скарбу від 1-го квітня 1965-го року. Він хотів залишити свій пост півтора року тому, але на це не дозволили економічні і фінансові проблеми вдома і за кордоном. Це Фавлер старався про те, щоб Конґрес збільшив прибутковий податок для припинення інфляції. Президент Джансон хвалить Фавлера за те, що рішився працювати для держави за меншу винагороду, ніж заробляв раніше, і дякує йому за жертвенну працю. Президент хвалить Каценбаха за те, що погодився для добра країни залишити становище члена кабінету та обняти пост державного підсекретаря, на якому він, на думку Президента, був потрібніший.

Американська преса широко інформує про арешт українця з Америки в Києві

На початку вересня ц. р. з Клівленду вилетіла для туристичної мандрівки по Совєтському Союзі, в тому і в Україні, група американських туристів, між якими був і колишній совєтський громадянин, житель Клівленду Андрій Литовка. Бажаючи перевезти до ЗСА свою 80-річну матір, Андрій Литовка взяв із собою більше грошей. Група прибула в Київ 8 вересня, і після чотириденного перебування більшість із групи від'їхали до Львова, а А. Литовка залишився в Києві з матір'ю. Ті, що залишились у Києві, бачили його до 17 вересня, доки з ним була старенька мати. Після того дня Андрій Литовка зник. Перед відлетом до Австрії туристів зібрали в окрему кімнату і там совєтські представники оголосили їм, що Андрія Литовку заарештовано за співпрацю з фашистами під час війни. 21-го вересня туристи прибули до Відня, де й повідомили американське посольство про той випадок.

Дружина і дочка Андрія Литовки

Даглес Блумфілд, кореспондент клівлендського щоденника „ПлейнДілер", у репортажі з 3-го листопада під наг. „Клівлендця затримано в російській тюрмі", розповідає, що він відвідав дружину заарештованого і його заміжню дочку Любу Середу, яка живе в Пармі, Огайо. Він довідавсь, що на звернення жінок — із Державного Департаменту прийшла невтішна відповідь: Андрій Литовка не був

(Закінчення на стор 6-ій)

МекНамара наряджувався у Москві з Косигіним

Москва. — Недавній американський секретар оборони Роберт МекНамара зупинився в дорозі до столиці Афганістану Кабулу в Москві і мав близько двогодинну розмову з совєтським прем'єром Алексеєм Косигіним. З американської амбасади у Москві повідомлено, що ця розмова відбулася з совєтської ініціятиви, а речник Державного Департаменту у Вашінгтоні заявив, що МекНамара вже місяць тому повідомив Департамент про свою подорож до Кабулу з перевою у Москві. Однак західні газети припускають, що МекНамара прибув до Москви із спеціяльною місією від президента Джансона, при чому ті західні коментатори не виключають, що МекНамара разом з Косигіним підготовили подорож президента Джансона до Москви, яку Джансон плянував та яку занехав у зв'язку з совєтською інвазією до Чехо-Словаччини. Роберт МекНамара є тепер президентом Міжнародного Банку для відбудови і розвитку, популярно званого Світовим Банком. СССР не є членом того банку і в повідомленні ТАССа про нараду Косигіна й МекНамари говориться про МекНамару, як про „видатного американського діяча", з промовчанням його теперішнього офіційного становища. Коментатори звертають увагу, що політичний характер тієї подорожі МекНамари тим вірогідніший, що американський амбасадор у Москві Люеллин Томпсон тепер хворий і перебуває в Америці.

Уряд Чехо-Словаччини не допустить до дальших виступів проти СССР

Прага. — Чехо-словацький прем'єр Ольдріх Черник заявив на засіданні ради міністрів, що не можна толерувати дальших антисовєтських демонстрацій, які погрожують заведенням в краї хаосу та поштовхненням країни в пропасть. Цю промову Черника передавали згодом через радіо. Черник заповів, що уряд буде протиставитися всяким ширшим спробам робити протисовєтські демонстрації — „ з відповідною силою і рішучістю". Водночас проголошено, що уряд припинив на один місяць появу тижневого органу Спілки чехо-словацьких журналістів „Репортер" та на необмежений час — тижневик „Політіка", що був офіційним органом Центрального Комітету компартії ЧССР. Припинення „Політіки" пояснюють, як першою спробою збоку генерального секретаря компартії Александра Дубчека проти редакції того тижневика, яка — без його відома й попередження — містила критичні статті на таму чесько-совєтських взаємин і цим ставила Дубчека в незручне становище. Ольдріх Черник заявив, що „антисоціялістичні елементи і хулігани" використовували виступи нерозважливої молоді. З Чехо-Словаччини видалено чотирьох німецьких журналістів, що працювали на службі американських агенцій „Юнайтед Пресс Інтернешенел" і „Асошієйтед Пресс", як також одного представника „Нешенел Бродкестінг Компані". Офіційно не подано причин їхнього видалення, але можна здогадуватися, що це сталося тому, що вони фотографували й фільмували останні протисовєтські демонстрації й подавали широкі звідомлення про ті події. Чеські сталіністи мобілізуються й заповіли, що видаватимуть власний тижневик „Соціялістичний Світ".

Посадник Трентону проголосив неділю 10-го листопада Ювілейним Днем „Свободи"

Трентон, Н.Дж. — Неділю 10 листопада 1968 р. посадник міста Трентону Кармен Арменті проголосив Ювілейним Днем „Свободи", видавши з тієї нагоди проклямацію до населення міста і надіславши на Ювілейний Бенкет, що відбувся того ж дня в залі УПЦеркви св. Трійці, привітальну телеграму. Газета „Івнінг Таймс" помістила вістку про відзначування 75-ліття „Свободи", фотознімку голови Ювілейного Комітету Йосифа Гоянюка, який є також головою 245 Відділу УНСоюзу в Трентоні, і велику світлину: посадник міста з українськими представниками під час проголошення Дня „Свободи", після якої тримає К. Арменті. У прикрашеній великим написом про 75-ліття „Свободи" залі за святковими столами розмістились круґло 250 гостей з Трентону й Брістолю. Після американського гимну у виконанні кол. Місс Союзівки Мар'янни Сухенко, при фортепіяновому супроводі її сестри Лідії, голова Ювілейного Комітету Й. Гоянюк привітав зібраних, була відчитана проклямація Дня „Свободи", і потім програму з великим досвідом вів головний радний УНСоюзу, тостмайстер бенкету Степан Гавриш, який попрохав пастирів церкви св. Трійці о. протоспресвітера Богдана Железнякового благословити страву. Присутні вшанували пам'ять померлих редакторів „Свободи" вставанням з місць. Тостмайстер представив репрезентантів 11-ти товариств, організацій і братських союзів та представників і гостей за почесним столом, між якими були пп.: Г. Вірбан від УРСоюзу, голова 116 Відділу УНСоюзу актор І. Головка, який після бенкету передав пожертву від своєї родини для ФКУ в сумі 150 дол., проф. Є. Гец, голова кредитівки „Самопоміч", голова 362 Відділу УНСоюзу в Брістолі, Й. Оседерчук, голова Республіканської партії в дистрикті Марсен адв. А. Голендонер з дружиною, о. протоп. Богдан Железнівський з дружиною, о. парох УКЦеркви св. Йосафата Едвард Левандовський, о. декан Теодозій Атаманюк, члени Ювілейного Комітету П. Булат, С. Гуцман, М. Косович, М. Мартиненко, Ф. Петрик, який відповідав за містецьку частину бенкету, та ін. Після короткої доповіді ред. Л. Полтави — огляду розвитку щоденника „Свободи" за 75 років, — у мистецькій частині збирали заслужені оплески: молода співачка Мар'яна Сухенко, юні танцюристи з 362 Відділу УНСоюзу з Брістолю під опікою студентки коледжу Люби Петрик, 50-особовий хор з оркестрою Осередку СУМА ім. Є. Коновальця, під диригуванням проф. Вол. Тритяка. Закінчну молитву проказав о. Е. Левандовський, а вкінці вся заля підхопила розпочатий хором з оркестрою український національний гимн „Ще не вмерла Україна".

У ТОРОНТІ ВІДБУВСЯ БАГАТОЛЮДНИЙ ЮВІЛЕЙНИЙ КАРПАТСЬКИЙ З'ЇЗД

Торонто. (Ю. Р.) — У 30-річчя державного відродження Карпатської України відбувся тут минулої суботи і неділі, 9 і 10 листопада, багатолюдний Ювілейний Карпатський З'їзд, в якому взяло участь понад 1.500 осіб. З'зд включав ділові сесії в домі УНО в суботу та в неділю, ювілейний бенкет в готелі Принца Джорджа в суботу, торжественну Святу Літургію в церкві св. Миколая і з'їздовий обід в Українському Народному Домі в неділю.

Торжественну Св. Літургію відправили в неділю в церкві св. Миколая о. д-р Юлій Кубіні, о. д-р Ол. Баран та о. Іван Сиротинський.

Під час бенкету головну промову висловив прем'єр Карпатської України п. Юліян Ревай. Дальше промовляли віце-президент Сойму і командант Карпатської Січі д-р Степан Росоха, проф. П. Стерчо, який проводив ювілейним бенкетом, проф. д-р Михайло Пап, д-р Василь Вереш та мґр. Микола Яшко. З'їзд та всі його імпрези починалися співом молитви „Царю Небесний" і кінчалися співом „Достойно єсть". Ювілейний бенкет відкрив молитвою Преосв. Кир Ізидор Борецький, єпископ Торонта. Залі нарад і прийнять були удекоровані портретами президента Карпатської України о. д-ра Августина Волошина та голови Сойму проф. Августина Штефана, якому в цьому році сповнюється 75 років, що й було відмічено під час З'їзду. Ген. Олександер Кузьмінський в асисті сотника канадійської армії Славка Левцина удекорував пропам'ятними Хрестами Карпатської Січі п. Юліяна Ревая і д-ра Степана Росоху та співосновників Карпатської Січі д-ра Василя Вереша і п. Юліяна Букскара. Приявних карпатських січовиків удекорували д-р Ст. Росоха в асисті сотника С. Левцуна. За окремі заслуги Карпатській Україні були удекоровані виховник пластової молоді проф. Леонід Бачинський та о. проф. Петро Хомин.

Під час спільного обіду зворушливою хвилиною було ,як староста прийняття проф. Михайло Пап відчитав заяву гуцула-самоука Михайла Додяка, що він дарує свій дім в Торонті вартости 35.000 доларів на фундацію Б-ва Карпатських Січовиків.

Інж. Роман Галібей переобраний на голову ТУІА

Ню Йорк (Є. І.) — В суботу дня 26 жовтня 1968 р. відбулися XX Звичайні Загальні Збори Т-ва Українських Інженерів Америки в Українському Інституті Америки в Ню Йорку, в результаті яких інж. Роман Галібей був переобраний на голову цього Т-ва. На Зборах було 55 членів з 140 голосами, які репрезентували Відділи Ню Йорк, Філядельфія, Дітройт, Чикаґо, Клівленд, Мінеаполіс, Бостон і Каліфорнія.

Інж. Роман Галібей

Зборами проводила Президія в складі: голова інж. Е. Филипович, заступники: інж. Р. Рогожа, інж. М. Борецький, д-р С. Тисовський, секретарі: інж. О. Цєплий і інж. Мисак.

Із звіту Управи присутні довідалися, що Т-во має 652 членів об'єднаних в 11-ох Відділах. За звітний період приєднано 51 нових членів, молодих фахівців — випускників американських високих шкіл. Головна Управа

(Продовження на стор. 6-ій)

Розпочинаються підготування до 100-річчя НТШ

Ню Йорк. — У 1973-му році сповниться 100-річчя від часу заснування найстаршої української наукової установи — Наукового Товариства ім. Т. Шевченка, НТШ. Як сказано в інформаційному листі Президії НТШ, з підписом першого містоголови НТШ в ЗСА, проф. д-ра Осипа Андрушківа, „наше Товариство знаходиться у безупинній боротьбі за українську науку й культуру — таку, як її начеркнув нам наш Великий Патрон — Тарас Шевченко. Досягнення НТШ — великі, і то незалежно від умовин життя народу та внутрішніх і зовнішніх перешкод, що їх зустрічала українська наука й культура на протязі останніх ста років. Стоїмо перед сотим роковинами діяльности НТШ, що їх наша еміграційна спільнота у вільному світі повинна відмітити як велике всенаціональне свято відзначення заслуг Наукового Товариства ім. Шевченка на полі української науки й культури. Тому вже сьогодні слід нам призадуматися над організацією відзначення цих великих роковин нашої найстаршої наукової установи, над формою такого відзначення, над її розмірами та над належними засобами". У листі - звернені намічено низку конкретних заходів.

Пластовий Конґрес Другий відбув свій студийно-дослідчий семінар

Ню Йорк (М. Костко) — В днях 9 - 10 листопада ц. р. тут у приміщенні Українського Інституту в Ню Йорку відбувся третій семінар Пластового Конгресу Другого. Головною провідною спільних розмов були питання інтерпретації пластового закону і уточнення методи виховання характеру пластової молоді. У панелі до теми пластового закону брали участь п'ять панелістів молодшого пластового покоління: Ніна Вересюк, Світлана Луцька, Ю Крижанoвський, Л-р Онишкевич і М. Грушкевич. Модератором був пл. сен. Іван Головінський. Присутніми були чільні пластові працівники та заслужені і вироблені в ділянці пластової ідеології: А. Фіголь, Я. Гладкий, Г. Коренець, Ю. Старосольський і інші пластуни. В дискусії над панелем викристалізувалися погляд і своєрідне узгіднення, що суті пластової системи й ідеологічних заложень не треба змінювати, бо вона правильне навіть на основі наукових доказів модерної психології. Слід, одначе, усучаснити фразеологію пояснень пластового закону та впорядкувати поняття окремих точок закону, як також додати коротшу й в парі з цим точнішу інтерпретацію. Один український нарід, один Пласт і одна спільна ціль підказують потребу найти повне пояснення пластових

(Закінчення на стор. 3-ій)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 9118.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Об'єднання Нації

Коли 13-річна учениця Вікі Линн Кол вийшла минулого місяця на вулицю малого містечка Дешлер в Огайо назустріч Ричардові Ніксонові з старанно виписаним на таблиці пропаґандивним гаслом, вона напевно не припускала, що стане „промінентною" фігурою, а її світлина появиться у сотнях американських і закордонних газет. Бо Ричард Ніксон запам'ятав собі те її гасло і згадав про нього у своїй першій промові, як новообраний президент: „Об'єднайте нас!" Ніксон заявив, що об'єднати американську націю — це його найперша місія. Місія важка й трудна. Бо власне ці останні вибори виявили не тільки формальне розбиття виборчих голосів між трьома головними кандидатами на президента, але й стан психічного неспокою. Увесь гін „направо" і гасло „час на зміну" — це вислів розгублених настроїв, які шукають поправи відносин. Очевидно, що об'єднання американської нації мусить розпочатися в першу чергу від ліквідації одвертих розколів, які замаркувались у передвиборчому часі.

Тому Ричард Ніксон не дарма заявив, що його Уряд буде „відкритим": для найкращих людей без уваги на партії, відкритим для нових ідей, для критичних завваг. Після власної двократної прогри — у президентських виборах у 1960 і губернаторських виборах в Каліфорнії у 1962 р. та після катастрофи Республіканської партії за кандидування Беррі Голдвотера у 1964 р. — Ричард Ніксон чотири роки працював над внутрішнім споюванням і реорганізуванням тієї партії. Його успіх у цій справі дав йому великий і переконливий атут на тлі розбитої Демократичної партії. Той його успіх подає теж надію, що Ніксонові вдасться довести до конструктивної співпраці обох партій.

Ніксон — реаліст і він мусить рахуватися з фактом, що обидві конґресові палати матимуть знову демократичну більшість. Він не може також нехтувати фактом, що понад 30 мільйонів голосів впали на Гюберта Гомфрі й понад 9 мільйонів на Джорджа Воллеса. Знайти таку спільну мову, яка погодила б оті всі головні течії й водночас завела в державі „закон твердий і порядок", що їх обіцяв Ніксон, і закінчила війну у В'єтнамі — це гігантське завдання. Це мусять мати на увазі всі звеличники Ричарда Ніксона і не очікувати від нього чудес.

„Бойова програма партії"

Під таким наголовком московська „Правда" з 3-го листопада опублікувала передову, яку звичайно пише хтось із кремлівської верхівки. Передова присвячена 51-ій річниці встановлення большевицької влади і скликаному з тієї нагоди пленуму ЦК Комуністичної партії СССР. Пленум розподілив свою працю на дві частини. В першій зроблено огляд розвитку совєтського господарства. Поза „барабанним боєм" і градом слів про успішне виконання плянів п'ятирічки, учасники пленуму зобов'язали багато республік, країв і областей, щоб вони „різко підвищили сільськогосподарську продукцію, а також розвиток тваринництва". Партія поставила вимогу більше сіяти і збирати більші урожаї зернових, щоб не довелося знову купувати хліб і до хліба в „капіталістичного Заходу".

Важливіша була друга частина пленуму ЦК. На ній ішлося про „одностайне схвалення зовнішньої політики Центрального Комітету на чолі з Брежнєвим, хоч „Правда", як звичайно, прибрала цю вістку в пишномовні слова про „єдинодушну підтримку зовнішньої політики всім совєтським народом"... Очевидно, в Кремлі ще не назріли аж такі розходження в цьому питанні, щоб там дійшло до чергового перевороту: увесь Центральний Комітет однозгідно схвалив зовнішню політику СССР. Що означає насправді таке схвалення?

Якщо треба щось схвалювати, значить є непевність, чи дійсно все гаразд. Брежнєв виголосив на тому пленумі предовгу доповідь, щоб доказати, що „все в порядку". Насправді ж хоча окупація Чехо - Словаччини дала змогу СССР підвести свої полки аж під кордон Західної Німеччини, однак чеський і словацький народи виявляють непокірність Москві, чинять спротив, а молодь позривала навіть совєтські прапори в містах тоді, коли окупанти святкували 51-шу річницю большевицької контрреволюції. Окупація ще більше поглибила розкол між комуністичними партіями світу, посилила ворожнечу між народами сателітних країн і СССР, ворожнечу з червоним Китаєм. А достави зброї арабським країнам і Північному В'єтнамові знесилюють СССР у господарському розумінні. Але й це ще лише квіточки — ягідки такої політики буде видко згодом.

ВИБОРИ В ЗСА І В'ЄТНАМ

Війна - мир у В'єтнамі були найпершою проблемою у передвиборчому періоді в Америці і залишились нею після виборів. Хоч обидва кандидати кількакратно заявили, що не слід справи В'єтнаму вводити у виборчу кампанію, вони таки її заторкували, і на рішення виборців, за кого голосувати, у величезній мірі впливало їх переконання, хто з кандидатів може скоріше довести до миру.

Якби переможцем вийшов був Гюберт Гомфрі — справа була б ясна, бо його становище у в'єтнамській проблемі — хоч він і запевняв, що має незалежну думку — насправді тотожнє з становищем през. Джансона.

Ричард Ніксон також підтримував Джансона в його політиці у В'єтнамі. Все ж з його перемогою постала непевність щодо дальшого розвитку подій. Ідеться передусім про такі технічні справи, як зміна осіб на видатних становищах, а діла роблять люди. Якщо можливо, що на становищі американського амбасадора в Сайґоні залишиться професійний дипломат Елсворт Банкер, то ледве чи на пості голови делеґації ЗСА на Паризькій конференції залишиться один із передових демократичних діячів Аверелл Гарриман, д а р м а що Л. Джансон, щоб підкреслити надпартійний характер в'єтнамської проблеми, двічі призначав на амбасадора в Сайґоні видатного республіканця Генрі Кебота Ладжа.

Люди сподівалися, що Ричард Ніксон наслідуватиме Д. Д. Айзенгавера з часів Корейської війни і полетить до Сайґону, як Айзенгавер полетів був до Сеулу. Однак, Ніксон відмовився зробити це, відкинувши запрошення південнов'єтнамського президента. Він не хоче ускладнювати ситуації ані Джансонові ані собі самому втручанням в справу війни-миру у В'єтнамі ще перед перебранням влади 20 січня 1969 р.

Вірогідно Ніксон затримає концепцію „двосторонньої" Паризької конференції, з тим, що по американській стороні засідатимуть і делеґати уряду Південного В'єтнаму, а по стороні північнов'єтнамської делеґації — делеґати комуністичного т. зв. Фронту Національного Визволення. Можливо, що Ніксонові, з його антикомуністичною маркою, вдасться легше переконати лідерів Південного В'єтнаму, що ані Уряд Л. Джансона не думав, ані Уряд Р. Ніксона не думає залишити Південного В'єтнаму на поталу комуністам, але задля миру треба — переговорювати з ворогом.

Уже в найближчому часі виявиться чи Паризька конференція відновиться й діловo буде нараджуватись ще за урядування през. Джансона, чи настане затишшя аж до 20 січня наступного року, чи може — що теж не виключене — Паризька конференція розіб'ється, створивши нову ситуацію.

Те саме стосується воєнного фронту у В'єтнамі: дійсність виявить, чи комуністи зареаґують на вибір Ніксона посиленими бойовими акціями, чи вирішать не провокувати американської відплати.

У ЗАТІНКУ КОСМОНАВТА

Що дав науці найновіший лет совєтського космонавта Г. Берегового в кабіні „Союзу-3"?

Як свідчать західні науковці, які уважно стежили за цим летом і виконанням різних завдань „Союзу-3", він не дав нічого нового, не був ніяким новим словом у космознавстві, не кажучи вже про якісь рекорди. Але вистачить переглянути сторінки московської „Правди" чи „Известий", або так званих республіканських газет, і стане зрозумілим, чому саме в ті дні жовтня місяця літав у космос Г. Береговий. Він має 47 років, і ним, з погляду совєтської влади, можна було „ризикувати" задля пропаґанди, після того, як при подібному експерименті згорів у повітрі попередній совєтський космонавт.

Найважливішою причиною запуску „Союзу-3" була не наука, як така, а цілком практична причина, властиво, кілька причин.

Саме закінчився безприкладний лет американських космонавтів в „Аполло-7", що був дійсно новим досягненням науки й техніки ЗСА. Москві треба було той рекордовий американський лет чимось якщо не „замазати", то бодай знівелювати.

Другою причиною запуску „Союзу-3" були, можна припускати, слабенькі успіхи збірної команди СССР на Олімпійських Ігрищах в Мехіко Сиτі. В Москві передбачали, що совєтські спортовці поступляться в кінці Олімпіяди перед американськими, що й сталось — і Москва хотіла затушкувати цю прогру вісткою про свій новий успіх в космосі.

Та найголовніша причина запуску „Союзу-3" крилась, безперечно, деінде: у жовтні 1917 р. стався в царській Російській імперії переворот, що його комуністи називають „жовтневою революцією" і що насправді був вибухом большевицької контрреволюції супроти поневолених неросійських народів.

Крім того, „Правда" і вся інша совєтська преса заповнена тепер світлинами і статтями про „святкування" 50-ліття з дня створення комсомолу. Треба було щось тому комсомолові, мільйонам молоді в СССР, показати, адже нібито... свято. Показувати нічого, тож із Кремлю наказали Береговому летіти в космос, і звідти він передавав через радіо, що „з честю виконує лет напередодні 51-ої річниці жовтневої революції"...

К. Крупський

КУБИНСЬКА КРИЗА З ПЕРСПЕКТИВИ ШЕСТИ РОКІВ

(1)

Серед книжок, які незабаром мають появитися на книжковому ринку, є дві, в яких описується конфлікт між ЗСА і Совєтським Союзом в жовтні 1962 року в зв'язку з доставою та інсталяцією ракет на Кубі.

В журналі „Рідерс Дайджест" за вересень надруковано в скороченні кілька розділів книжки „Стилет у серці", автором якої є визначний кубинський адвокат д-р Маріо Лазо. Під час першої світової війни він був старшиною американської армії і тому мав подвійне громадянство — кубинське і американське. В часі між світовими війнами д-р Лазо вів адвокатську канцелярію в Гавані і репрезентував деякі американські фірми. З приходом до влади Кастра був арештований і засуджений на кару смерти, але від виконання присуду якось врятувався і тепер живе в Америці.

Автором другої книжки, яка має появитися п. н. „Тринадцять днів", є покійний сенатор Роберт Ф. Кеннеді. Журнал „Сатердей Рів'ю" з датою 26-го жовтня, замість рецензії на книжку Роберта Кеннеді, надрукував частину його статті п. н. „Лекції з кубинської ракетної кризи".

Вступ до статті сенатора Роберта Кеннеді написав колишній секретар оборони ЗСА — Роберт С. МекНамара. Стаття Роберта Кеннеді появиться повністю в листопадовому числі журналу „МекКолл".

Щойно сконфронтувавши погляди авторів згаданих двох книжок на цю складну проблему, можна довідатися про неї дещо більше. Причини і перебіг подій подають вони майже однаково, але щодо осуду та висновків відмінні.

Д-р Лазо пише, що в Америці переважає переконання, що полагодження конфлікту в жовтні 1962 р. закінчилося тріюмфом Заходу, але по упливі майже шести років треба дати чітку відповідь на те, чи справді те полагодження було корисним з погляду мілітарного та політичного і з погляду безпеки.

Ще за кілька місяців перед тією кризою у Вашинґтоні були переконані, що Москва додержуватиметься курсу „мирної коекзистенції" і тому не плянуватиме достави атомової зброї на поріг Америки. Навіть у липні й серпні 1962 р. президент Джан Ф. Кеннеді та його цивільні дорадники не реаґували на вістки про те, що на Кубинський острів большевики доставляють ракети. 4-го вересня совєтський амбасадор Добринін передав Кеннеді від Хрущова „запевнення", що в часі півкаденційної передвиборчої кампанії він не робитиме ніяких заколотів. Того ж дня Кеннеді подав до відома, що нема доказів на те, що до Куби доставлено ракети з котроїсь із країн комуністичного бльоку.

Аж треба було перестороґ сенатора Кеннета Б. Кітінґа та інших чолових мужів і чинників державної безпеки, щоб у Вашинґтоні занепокоїлись.

Після того, як 14 жовтня з розвідчих літаків типу „У-2" зфільмовано ракетні споруди на захід від Гавани, не залишилося сумнівів щодо підступної і небезпечної гри Москви.

Тиждень між 16 і 22 жовтня був часом великих і дуже засекречених рішень. Президент Кеннеді покликав до життя т. зв. Екзекутивний Комітет Ради Державної Безпеки, який в тих днях майже не переставав засідати.

В ході тих таємних нарад виникло п'ять плянів: 1) знищити совєтські ракети несподіваним повітряним налетом; 2) захопити Кубу летунською і морською силою; 3) заблькувати Кубу; 4) знайти розв'язку дипломатичними шляхами, найкраще через Об'єднані Нації; 5) ніяк не реаґувати.

Переконливим з в у чить твердження д-ра Лазо про те, що в той час сили американської ракетної зброї далеко переважали сили Совєтського Союзу. Він пише, що про це знали добре обидві сторони, однак Хрущов хитро маневрував, стараючись обманути багато молодшого від себе Кеннеді.

Д-р Лазо цитує кореспондента „Ню Йорк Таймсу" Джеймса Рестона про те, як у Відні, після зустрічі Кеннеді з Хрущовим, застав він президента до такої міри поденервованого, що аж трясся зі злости. Однак, 22-го жовтня Кеннеді говорив через радіо з позиції найбільшої у світі потуги. На жаль, як висловився пізніше сам Кеннеді, „злочинця ще й винагородили": Хрущов дав наказ забрати ракети, але за те одержав запевнення, які й нині в'яжуть руки Америці — не вступати на територію Куби, радше, „не торкатись Куби".

У промові до кубинського народу през. Кеннеді запевняв, що народ Куби буде вільним від чужого панування. На жаль, ціна за совєтські ракети виявилась зависокою для 7,500,000 кубинців, і вони відчули ще гостріше комуністичний гніт внаслідок згоди Америки „не торкатись" острова. А обіцянка „правдивої волі від чужого панування" поплила геть дипломатичними каналами, — пише д-р Лазо.

„На цій півкулі з комунізмом не переговорюють", — заявляв Кеннеді, але він сам переговорював і торгувався. Є побоювання, що Москва при тому добилась ще якихось поступок. Відмова опублікувати всю кореспонденцію Кеннеді з Хрущовим втримує ці побоювання живими.

Нині Куба стала розсадником комуністичної пропаґанди на Центральну та Південну Америку і кубинське радіо шукає приятелів у самих ЗСА. (Далі буде)

НА МЕДИЧНІ ТЕМИ

Редаґує: Д-р Михайло Данилюк

КЛІНІЧНИЙ ВИПАДОК: НИРКОВИЙ КАМІНЬ

І с т о р і я: 52-літній пан К. ніколи в житті не хворів, його медична історія цілковито порожня. Наприкінці серпня він злегка застудився і недобре почував себе протягом кількох днів: боліла голова, мав невиразні корчі в долішній частині живота, йому здавалось, що живіт здутий. Сеча почала відходити з деяким трудом, а зранку була мутна і мала в собі „нитки".

На початку вересня пан К. прокинувся вночі від сильного болю в лівій частині живота. Біль з'являвся і зникав кожних кілька хвилин, але, коли він особливо „хапав" пана К., хворий обливався потом і його нудило. Пан К. кілька разів віддав спожиті ще ввечері харчі, але це не принесло ніякої полегші, і біль продовжувався. Хворий качався на ліжку і не був здібний звестись на ноги.

Лікар послав пацієнта амбулянсом до шпиталю. При випитуванні історії хвороби виявилось, що п. К. мав два роки тому подібний випадок, але біль потривав кілька годин і пройшов. Згодом, коли пан К. переходив медичний огляд при зміні своєї праці, лікар звернув увагу на присутність у його сечі малої кількости гнійних клітин, і порадив йому звернутись до свого приватного лікаря для дальшого обсліду. Але п. К. зіґнорував цю пораду.

О г л я д п а ц і є н т а: Пацієнт був блідий, чоло вкрите холодним потом. Він відчував гострі болі і краще почував себе, лежачи на боці з піднятими колінами. На питання відповідав нерадо. Під час оглядин мав позив на віддання сечі, і вона відійшла з кров'яним забарвленням.

Пацієнт казав, що болі починаються в лівій долішній стороні спини, проходять через ліву долішню сторону живота аж до пахвини. Одначе, він також вказував, що біль розходиться по всій долішній частині живота. Крім того нарікав на біль голови. Його нудило.

Тиснення крови, праця серця, легенів — усе було в порядку. Живіт був лише дещо здутий, але без познак завороту кишок або обструкції. Ліва сторона була дещо вразливіша, але при оглядинах пацієнт не особливо реаґував на тиснення пальців по той бік живота. Він власне в той час навіть не міг докладно сказати, чи його більше болить у животі, чи в долішній лівій частині спини. Кишки мали нормальні звуки.

Аналіз сечі виявив велику кількість гнійних клітин, а також кров. Реакція сечі була сильно луговою. Кількість білих клітин крови була збільшена, що означало запальний процес в організмі, але гнійної реакції не було. Дослідження живота рентґеном виявило приявність у кишках газів, а в лівій стороні, на половині шляху між лівою ниркою і сечовим міхуром об'єкт величиною приблизно одного сантиметра, що давав контраст на знімці.

Д і я г н о з а: Нирковий камінь у лівому сечовому проході. Відсутність патології кишок.

Л і к у в а н н я: З надією, що камінь перейде нижче аж до сечового міхура, пана К. ліковано медикаментами проти болю, проти спазмів сечового проходу, а також антибіотиками, щоб поборювати вже наявний процес інфекції. Протягом 48-ми годин камінь не рушився з місця ані на міліметр. Дістати його знизу шляхом цистоскопії через сечовий міхур було неможливо, бо він лежав високо понад міхуром. Пацієнта приготовили до операції. Розтином живота з лівої сторони лікар дійшов до сечового проходу і камінь вийняв. За два дні пацієнт уже ходив, а звільнено його на 8-ий день після операції. Сеча продовжувала бути луговою, і пацієнтові, крім відповідної дієти, приписано ліки, які закислюють сечу. Крім того рекомендовано йому пити багато води, особливо літньою порою, при важчій праці та при потінні. Хемічний аналіз каміння виявив його луговий характер.

Д и с к у с і я: Пан К. міг би уникнути операції, якби свого часу послухав лікаря і дослідив причину наявности гнійних клітин у сечі. Дуже правдоподібно, що два роки тому він також мав камінця, але тоді камінець був малий і вийшов з незначним болем. Внаслідок хронічного процесу інфекції і сильної лугової реакції сечі витворився новий камінець, зокрема тоді, коли сеча стала більше концентрованою: влітку, як людина багато потіє і втрачає чимало рідини не нирками, а шкірою. Камінь постав улітку, а почав проходити у вересні.

Ниркові камінці найчастіше бувають у людей середнього віку, іноді трапляються по 60-му році життя, дуже рідко перед 25-им роком. Вони в три рази частіші у чоловіків, як у жінок. Причина їх виникнення: хронічна інфекція, застій сечі, сильно лугова або сильно кисла реакція сечі внаслідок невідповідної дієти, сильна концентрація сечі при втраті рідини з організму потінням, коли питома вага переходить 1030.

Систематичне „прополіскування" організму рідинами, особливо водою в літній порі — це необхідність для людей, які мають клопоти з нирками. Звичайна вода краща від усяких інших рідин, бо вона справді розріджує сечу, а крім того має сечогінну властивість. Люди, які мають нахил переїдатися кислими речами, або такі, які споживають багато лугових речей, повинні звертати більшу увагу на сечову реакцію, коли проходять медичний огляд. Уживання води т. зв. твердої або м'якої, з надміром мінералів або без них — не має ніякого значення. До продуктів, що витворюють камінці кислої реакції, належать усякі приправи з оцтом, мариновані речі, червоне м'ясо, а особливо печінка, нирки та свинина. До лугових харчів належать передусім молоко, картопля, крохмаль, а також деякі ліки, уживані для лікування виразки шлунку, т. зв. улькусу.

Люди, що мали ниркові камінці, повинні особливо додержуватися дієти і споживати влітку не менше як шість склянок води денно.

А. Драган

ТАМ, ДЕ ЛЮДЯМ РОГИ ПРИПРАВЛЯЮТЬ

(4)

Зенко був у кожному відношенні „поняттям" не тільки для політичних співв'язнів, але й неперевершеним авторитетом для кримінальної братви. В цьому кожний із нас міг переконатись, коли після закінчення слідства опинявся між всілякого роду звичайними злочинцями на спільній келії четвертого відділу. Між ними дуже часто приходило до бійки, часом „на хеци", мовляв, на жарти один одному голову розбивав або око виколював, але часто й без жартів. Причин до такої бійки на келії із 20 чи 30 злодіями багато не то кожного дня, а й кожної хвилини. Слабший чи миролюбніший завжди міг закінчити колотнечу відкликом: „Спитами єєн Коссака". Зенко був в'язничним старостою не тільки для політичних, але й для кримінальних в'язнів. Очевидно, що його авторитет і загальна пошана дуже полегшувала незавидну долю політичних на кримінальних келіях.

„Хлопець з дужкою на чолі"

Ця дужка на чолі Зенка, слід кінського копита з дитячих років, приковувала увагу не тільки його прокурора, але й кожного, хто із Зенком зустрічався. Про цю свою пригоду з конем Зенко, як його питали, оповідав з великим дотепом.

Як виглядав і як поводився Зенко у в'язничій келії? Він був середнього росту й атлетичної будови. Ніхто з нас не міг подужати його „на руку", навіть наш співв'язень Хапко, силач-селянин, який так „скритикував" свого опонента на одних громадських зборах у своєму селі, що той пішов на другий світ, а Хапко — до Бриґідок. Зенко був уособленням не тільки фізичної, але й духової сили, сили характеру. Ясноволосий, із шляхетними рисами обличчя, його очі, уста й борода свідчили про величезну енерґію та рішучість. При цьому він мав надзвичайно милу усмішку і дуже сердечний, але якийсь поважний, дещо мелянхолійний сміх. Ми всі відчували його велику як фізичну, так і духову, інтелектуальну перевагу.

Він дуже відрізнявся від нас і своїм одягом. За ввесь час нашого понаддворічного спільного перебування у в'язниці пригадую його завжди в тій самій „вітрівці" — скроєному і вшитому на лад англійської військової уніформи жакеті та чорних у паски штанах.

У Бриґідках ми жили в нашій „політичній" келії спільнотою в повному значенні цього слова. „Приватною власністю" був тільки наш одяг, а все інше було спільне. Щотижня, здається у четвер, кожний із нас діставав „передачу" від очолюваного д-ром Федаком Комітету допомоги політв'язням: буханець хліба і цеголку масла. Все це йшло на спільноту, якою завідував наш господар в особі Гриця Бабського, добрячого сільського хлопця. Його прізвище пам'ятаю з багатьох інших, бо він не тільки розділював хліб і масло, але й майже кожної неділі ходив до сповіді, щоб разом зі своїми гріхами передати о. Кладочному й грипса від Зенка „на світ". В додатку він був чи не найбільшою пробою невичерпної терпеливости Зенка. Після полагодження всіх раніших в'язничних формальностей та півгодинного проходу, в нашій келії відбувались вишкільні ідеологічні та політичні виклади. Керував ними, бувши й головним доповідачем, Зенко. Ми сиділи на ліжках і слухали. За кожним разом, як Зенко набирав віддиху, зупинявся чи „ловив думку", Гриць обов'язково повторяв те саме: „Но, і . . .?" Мовляв, що далі? Мабуть, тільки Зенко міг витримати, щоб за п'ятим чи десятим таким „но, і . . .?" Гриця в якийсь спосіб не „спацифікувати".

Зенко знайомив і вишколював своїх співв'язнів головно в ідеології українського націоналізму. Він сам був дуже очитаний і мав природне замилування до філософії. До викладів з інших ділянок, зокрема історії України, вибирав когось із співв'язнів-студентів, найчастіше Степана Нича. Під час викладу ніколи не переривав, ніколи не встрявав, але після доповіді завжди підмічував веселіші моменти, як доповідач, наприклад, твердив скільки то сторіч він страждає в московській неволі. Зенко мав велике вичуття гумору.

Цілком відмінне було ставлення Зенка до в'язничних сторожів. До нас усіх вони зверталися, якщо не через „ти", то через незвичне в польській мові „ви". До Зенка навіть „клявіс" — простак Шеремета, який лайкою міг конкурувати з кожним матросом і навіть на наших дівчат під час проходу вигукував: „Цо так показуєш, ти, холєро шпетна!" коли вони рукою подавали знак привіту якійсь знайомій голові у загратованому вікні, навіть цей Шеремета не звертався до Зенка інакше, як тільки: „Панє, Коссак".

„Ляхи за Сян!"

У Бриґідках ми спільно із Зенком перебули лише кілька тижнів, бо вже восени того ж. 1934-го року майже двом десяткам із нас, що вже мали вироки, в тому числі й Зенкові та підписаному, сказали „збєраць манаткі", пов'язали нас ланцюгами по двох, а опісля ще всіх прикріпили до одного ланцюга, відвезли на залізничний двірець, всадили до поїзду і повезли на захід, але куди — тільки здогади: Равіч, Святий Хрест, Вронки? Пильнувало нас десяток поліцаїв з комісаром на чолі. Коли ми в Перемишлі переїздили мостом річку Сян, комісар звернувся до Зенка: „Цу ж там, панє Коссак — ляхи за Сян?"

У Вронках

В'язниця у Вронках була, мабуть, одною з найбільших і найсуворіших у міжвоєнній Польщі. Містечко Вронки біля Познаня — невеличка поморська діра, якої я сам ніколи зблизька не бачив, бо в'язниця побудована за містом, серед поля, як середньовічна фортеця. Вона мала опінію „важкої" в'язниці, передбаченої для засуджених на більші вироки, та для рецидивістів. Побудували її ще німці у формі рівнораменного хреста і тільки з поодинокими келіями. Ці рамена називалися „крилами" і були позначені літерами А, Б, Ц і Д. Довкола був високий мур з вежами для сторожів та засіками з колючого дроту. Одна подробиця: в усіх знайомих мені в'язницях, щоб довідатись, в котрій келії перебуває в'язень, питали, де він „сидить", а у Вронках чомусь питали, де „лежить" -- „ґдзє лєжи".

Нас порозміщували по різних келіях, кожного поодиноко. Моя келія була побіч Зенкової.

(Продовження буде)

КОССАК — ОХРИМОВИЧ — ТУРАШ. В-во Ліги Визво. Книжку можна замовляти: Книжку можна замовляти: "Homin Ukrainy", 140 Bathurst St., Toronto, Ont. Canada. Ціна не подана.

Трентон, Н. Дж.

50-ЛІТТЯ ЛИСТОПАДОВОГО ЧИНУ

1-го листопада, в Роковини смерти Галицького Митрополита Кир Андрея Шептицького, в парохіяльній церкві св. Йосафата Богослуження в наміренні прослави Покійного відправив новонайменований парох цієї церкви о. Едвард Левандовський. В другій годині дня в цій самій церкві, о. декан Теодозій Атаманюк провів Спільну Молитву в наміренні Християнської України і Українського Народу. Обі церковні відправи спонзорував місцевий 149 Відділ СУК „Провидіння", що він робить від п'яти років.

Торжественні Богослуження в наміренні Українського Народу та Панахиди за спокій душ героїв Листопадових Днів були відправлені в неділю 3-го листопада, при битком заповнених церквах: Пресвятої Тройці, св. Юрія Переможця і св. Йосафата. У всіх церковних відправах організовано взяли участь: молодь Пласту, СУМА, ОДУМ-у, діти Шкіл Українознавства та українські комбатанти —в однострoях та з прапорами. Глибоко патріотичні проповіді виголосили: о. протопресвітер Филимон Кульчинський, в церкві св. Юрія Переможця, о. декан Теодозій Атаманюк по-українськи і о. парох Едвард Левандовський по англійськи в церкві св. Йосафата і настоятель парохії Пресвятої Тройці — о. Богдан Желехівський. Під час церковних відправ були проведені грошові збірки на українських інвалідів.

3-го листопада в 12 годині дня, в залі парохії св. Йосафата молодь Пласту й СУМА відзначила Листопадові Роковини своїм традиційним, 15-им з черги, Листопадовим Апелем. До Апелю станули понад 100 уніформованих сумівців і пластунів, а простора заля була вщерть заповнена батьками молоді та громадянством, серед якого почесні місця займали українські комбатанти. Апелем командував станичний Пласту мгр. Ярослав Лабка, бунчужними були пл. сен. Іван Гафткович (Пласт) і виховник Олекса Пліщук (СУМА). Під час Апелю зібрано 73.80 дол. на фонд українських інвалідів. Після Апелю доповідь про Слугу Божого Андрея, в рямках святочних сходин членів 149 Відділу „Провидіння", виголосив директор Музею ім. Кардинала Йосифа в Стемфорді — проф. В. Ленцик. Сходинами проводив мгр. Іван Костюк. Відспівано український національний гимн (на початку) „Гей у лузі червона калина", „Не пора" і „Боже, вислухай благання".

Ювілейну Академію в залі парохії Пресвятої Тройці розпочато без запізнення. Її відкрив інж. Микола Тарасюк. Почесний член трентонської громади, генерал-полковник Павло Шандрук виголосив глибоку змістом доповідь. У мистецькій програмі Музичне Тріо місцевого Відділу УМІ — Дарія Кузик, Володимир Тритяк і Ярослав Лабка відограли „Серенаду" Моцарта та в'язанку стрілецьких пісень — Лева Лепкого, аранж. Ф. Федорова. Віра Струк продеклямувала з чуттям вірш С. Черкасенка „Вдень Першого Листопада", а відомий артист українських театрів, піонер будови Українського Народного Дому в Трентоні, Іван Самокішен, відспівав: „Ой козаче мій" — Д. Січинського, „Доля" В. Тритяка та повстанську маршову пісню „Машерують вже повстанці". Йому з умінням супроводила на фортепіяні Лідія Сухенко.

В другій частині програми Іван Самокішен при музичному супроводі Лідії Сухенко продеклямував та проспівав під музику Анатоля Кос-Анатольського монтаж з вибраних творів Олеся Бабія на Листопадову тематику. Появу артиста в гуцульському одінні публіка нагородила довготривалими оплесками. Академію закінчено співом „Ще не вмерла України", що її заінтонувала на сцені Лідія Сухенко і Ів. Самокішен, а учасники Академії на залі підхопили.

Найбільш зворушливою точкою програми Академії був Салют української молоді — учасникам Визвольних Змагань 1918-1922 років. Голова Громадського Комітету для відзначення Листопадових Роковин і голова місцевого Відділу УККА мгр Ів. Костюк викликав поіменно зі залі і просив на сцену, на якій по одному боці виструнчилися шестеро дівчат і хлопців — членів ОДУМ та дев'ятеро пластунок і пластунів з прапорами, привітаних на Академії комбатантів, подаючи їхні військові чини та приналежність до Армії УНР-УГА. Напроти молоді на сцені станули до Салюту: генерал полковник Павло Шандрук учасник Визвольних Змагань в рядах УНР і командуючий УНА, останньою збройною формацією в другій світовій війні, о. протопресвітер Филимон Кульчинський — старшина Армії УНР, о. декан Теодозій Атаманюк — поручник УГА, д-р Володимир Петришин — поручник УГА, Данило Пасічниченко — четар Армії УНР, Анна Самосій — урядничка Інформбюро Армії УНР, Іван Микитин — четар УГА і Карпатської Січі, Григор Вірбан — стрілець УГА, Михайло Мрочко — стрілець УГА і Дмитро Маркевич стрілець УГА. Під гучні оплески публіки до комбатантів промовив на сцені голова Українського Пластового Сеньйорату і голова Станичної Ради в Трентоні, пл. сен. д-р Теодозій Крупа, здаючи звіт найстаршому віком і рангою — ген.-полк. Павлові Шандрукові. Під команду: „Прапори почесть дай" дві новачки-пластунки — Віра Микитин і Марічка Кіржецька заквітчали до сліз зворушених комбатантів квітками червоної калини, одержуючи за це від кожного, батьківський поцілунок в голову. Від імени комбатантів сказав зворушливе слово подяки о. дек. Т. Атаманюк. Грімкими оплесками, стоячи, привітали учасники вечора своїх комбатантів, які до краю зворушені сходили зі сцени.

Дохід із вступів на Академію (1 доляр від особи, молодь в однострях — даром) і розпродажі пам'яткових листопадових жетонів та збірки під час Апелю молоді в висоті понад 300 дол. передано в користь українських інвалідів.

Сцену декорував, з любов'ю і мистецьким хистом п. Іван Ю. Микитин.

(Юко)

Вистава „Танку смерти" Стріндберґа

Ню Йорк. — У суботу 9 листопада у „Фешен Інститут" Театральний Ансамбль ім. Л. Курбаса показав драму шведського письменника Августа Стріндберга „Танок смерти" в перекладі актора Юрія Поченюка (без зазначення в програмі, з якої мови), який створив сильний образ офіцера Едгарта. В інших ролях у цій культурній виставі, здійсненній на відзначення 80-річчя народження Леся Курбаса, виступали: Ніна Теліжин, Юрій Бельський, Христина Томків. Андрій Сорока. Режисер вистави Слав Теліжин, декорація і освітлення — Еміль Теліжин, постановка танку — Леся Білошицька. „Танок смерти" вперше показаний на українській сцені за кордоном, в Україні А. Стріндберга не ставлять. Дотепер Театральний Ансамбль ім. Л. Курбаса показав оперету Легара „Жайворонок", а п'єсу Стріндберга вже виставляв у Торонті, Монтреалі, Чикаго та покаже її ще в кількох більших скупченнях українців. Після вистави виконавцям були піднесені квіти. Не зважаючи на те, що того ж вечора в Ню Йорку було кілька ін. імпрез і зборів, п'єсу дивились близько 500 вдячних глядачів.

Гартфорд, Конн.

ЗОЛОТІ РОКОВИНИ ЛИСТОПАДОВОГО ЗРИВУ

(І. К.) Стараннями Відділу УККА при співучасті місцевих організацій, відзначено у Гартфорді 50-ліття Листопадового Зриву. Імпрезова референтура при Відділі УККА з уваги на ювілейний рік рішила запросити свідка й активного учасника, визначного знавця тих Великих Пам'ятних Листопадових Днів — д-ра Степана Ріпецького. І можна тільки подякувати організаторам за їхній вибір. В суботу вечором у формі спомину д-р Ріпецький розказав присутнім багато цікавих деталів про підготову і перебіг перших днів листопада 1918 р.

В неділю 4 листопада в обох українських церквах (католицькій і православній) відправились Богослужби в наміренні українського народу, при участі учасників Визвольних Змагань, ветеранів І-шої Укр. Дивізії, Пласту і СУМА. По полудні з год. 3:30 в залі Укр. Нац. Дому відбулась Святочна Академія. Свято започатковано внесенням прапорів — Ветеранів Дивізії, Пласту і СУМА. Після відспівання гимну, голова Відділу УККА інженер Олександер Пришляк привітав присутніх співтворців Листопадових Днів —д-р С. Репецького, інж. Осипа Бандеру й дир. Е. Гомотюка, а діти Пласту, СУМА і школи вручили їм квіти. Святочну доповідь виголосив д-р С. Рпецький. В програмі взяв участь молодий і надійний скрипаль Андріян Бриттан, при форт. супроводі проф. Юрія Цибрівського. Струнна оркестра Ю Сума з Гартфорду, під управою проф. Богдана Маркова, виконала чотири точки, між ними „Великі Роковини" власну композицію проф. Маркова.

Приємною несподіванкою (бо надпрограмово) був виступ маленької Дарусі Пришляк з добре вивченим віршом „Я питалась мами". Помітне враження викликав виступ юначок Пласту з монтажем (спів і рецитація) „Листопадовий спомин", Л. Храплива. Та найбільш атрактивним був виступ жіночого квартету (пані Оксана і Мелянія Кузьми, п. Люба Кінах і п. Стефа Пришляк) під керівництвом п. Оксани Кузьми при форт. супроводі пані Христі Кінах. Виступаючі двічі, квартет виконав 6 пісень, „Я чую пісню" — Д. Загула і „Країно рідная" — Л. Українка, муз. Оксани Кузьма, це в першій частині, а в другій відспівав в'язанку стрілецьких пісень. Треба признати, що укладаючи музику до слів „Я чую пісню" п. Оксана Кузьма, вміло, точно до нюансів зуміла вжитися в слова поета. Здається, що ця пісня найбільше хвилювала слухача.

Декорації виконав мгр. Теодор Балко. Сценічне оформлення — мгр. Тадей Солук.

Освячення пам'ятника сл. п. Степанові Витвицькому, президентові УНР в екзилі

27 жовтня на цвинтарі православного храму - пам'ятника св. Андрія в Бавнд Бруку відбулося урочисте освячення пам'ятника на могилі с. п. Президента УНР в екзилі д-ра Ст. Витвицького та його дружини Мелянії.

Організацію цієї урочистости перевів комітет, який зібрав належні пожертви на будову пам'ятника. Головою комітету був І. М. Крамаренко.

Пам'ятник у вигляді великої плити з чорного мармору зі знаком тризуба в центрі та двома колонами з українськими хрестами на верху. На лівій колоні напис присвячений с. п. Президентові д-рові Степанові Витвицькому, з датами народження та смерти, а на правій колоні — дружині президента Мелянії, дати народження та смерти.

Пам'ятник проектували мистці: М. Черешньовський та Петро Холодний, а нагляд над його будовою та технічним виконанням виконував інж. архітект Жуковський.

На урочисте освячення пам'ятника приїхало чимало українців з різних місцевостей, прихильників Української Національної Ради, і українського вояцтва та землячків покійного Президента, який був учасником Визвольних Змагань та займав відповідальні пости в Уряді Західньої УНР так і в подіях після об'єднання обох частин України в Соборну Незалежну Українську Республіку, а опісля на еміграції.

Порядок на цвинтарі вдержували українські молодечі організації зі своїми прапорами.

Чин посвячення пам'ятника перевели о. о. М. Земляченко та П. Фалько — з церкви - пам'ятника св. Андрія та о. Юрій Менцінський з української католицької церкви. Співав хор парафії св. Андрія під диригентурою Л. Харченка. Дияконував о. Володимир Поліщук.

Після освячення пам'ятника відбувся обід улаштований в парафіяльній залі. Тостмайстром був І. М. Крамаренко.

Кілька осіб виступали з промовами, присвяченими діяльності с. п. Президента Ст. Витвицького. Першим промовляв заступник президента УНР в екзилі проф. М. Степаненко, від українських ветеранів, говорив д-р І. Козак. Промовляли ще о. П. Фалько, о. Земляченко. Підкреслено значення покійного в складних умовинах життя в Галичині о. Менцінський, а також проф. М. Чубатий та інші.

Всі згадували небуденний характер та відданість українській національній ідеї покійного Президента УНР, який виявив багато такту та вміння вести політичну акцію, зокрема в післявоєнні роки, коли він перебрав на себе обов'язки Президента. Згадувалося також його участь в акті проголошення соборности українських земель у Києві в 1919 році, коли він був на чолі делегації від Західньої України.

Серед учасників обіду переведено збірку на фонд видання різних праць д-ра Ст. Витвицького, чим займеться окремий комітет.

І. С.

Пластовий Конгрес Другий відбув свій студійно-лослідчий семінар

(Закінчення зі стор. 1-ої)

ідеологічні й національно-ідейних заложень, щоби в той спосіб був і в Аргентині, і в Австралії, і в Англії, Німеччині чи Америці й Канаді одним і тим самим українським Пластом, незалежно від культурно - політичної різниці окремих країв. Пласт поставив собі додаткову мету, крім виховання також зберегти українську ідентичність не тільки своїх членів, але цілої української спільноти в діяспорі. Цими питаннями якраз і займається Другий Пластовий Конгрес Другий.

Пл. сен. Е Грималяк з Трентону виголосив вступ до теми наступного IV семінара: пластової методики, опертої суттєво на нових психологічно - філософічних заложеннях. Пл. сен. Т. Крупа, голова Гол. Булави Сеніорату, доволі обширно насвітлив питання розуміння українського характеру і світоглядних та вироблення останнього в умовинах неукраїнського середовища і неукраїнського тиску. Розвоєві етапи світогляду людини в часі її росту та роля в цій дорозі школи, церкви та гурту ровесників. Питання техніки самовиховання — самоаналізи і самокритичної оцінки будуть дальшими питаннями прелегента. Обговорення поняття особисти громадських чеснот і провідництва дали дуже багато цінних насвітлень для дальшого плянування пластової методики та праці.

В неділю ст. пл. Я Гарасимів мав доповідь про віковий розподіл членства в пластових уладах. Предсідник семінару пл. сен. Т. Самотулка зробив підсумку, у своїй заключній мові та подякував присутнім за уважну участь.

Присутніх в суботу було 48, а в неділю 26 осіб.

ДВАДЦЯТЬП'ЯТИЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ СВЯЩЕНСТВА О. ПРОТ. БІЛЯКА

Парафія св. Володимира у Філядельфії відсвяткувала 6 жовтня ювілей свого душпастиря о. митр. прот. Степана Біляка. Ювілей радісна подія для душпастиря, якому доводилося душпастирювати в бурливому часі світової війни. Не завжди парафіяни бувають зацікавлені своїм душпастирем до тої міри, щоб виявляти йому вдячність і співрадіти його осягам.

У Філядельфійській парафії з приходом о. Біляка, стосунки в парафії змінилися в позитивний бік. Як сказав Владика Мстислав, з приходом о. Біляка увійшов в парафію новий струм, що оживив життя в парафії і закріпив за собою усі здобутки осягнені до того часу. Треба ще додати, що струм був подвійний, не лише з боку душпастиря, але не менш від нового відмолодженого парафіяльного комітету з його симпатичним предсідником п. Підгурським.

З Впреп. Отців прибули на ювілей з дружинами: о. мит. А. Селепина, о. мит. Данилевич, о. Дворяківський, о. Мелех, о. Борисенко, о. Лаврик, а одинцем о. Лімонченко, о. Угорчак і протодиякон о. Поліщук. Усі вони відзначені під покровом своїх єрархів: Блаженнішого Митрополита Івана і Високопреосвященнішого Владики Мстислава.

Церемонія ювілею почалася в катедральному храмі після четвертої години благодарним молебнем усім прибулим духовенством в супроводі Блаженнішого Митрополита Іоана. Привітав ювілята о. А. Селепина і паніматку о. Дворяківський гарною промовою, побажавши Обоїм усіх ласк і кріпости продовжувати свою працю у винограді Христовім на добро святої Церкви і українського народу. Молебен закінчено многоліттям для Обоїх ювілятів після чого священики особисто зложили Ювілятові свої побажання.

Завершенням Ювілею був спільний бенкет, уряджений парафією, який почався після п'ятої години вечора. Бенкет поблагословив молитвою Блаженніший Митрополит Іоан. Участь парафіян була численна. Всі друзі, приятелі і знайомі прибули, щоб взяти участь у спільній радості Ювілята і парафіян. Під час бенкету були численні промови. З духовників промовили усі священики. Як сказав Владика Мстислав, це було дійсно змагання промовців. Мені була цікава одна бесіда, хоч чув її, здається, тричі. Головною ниткою промови була похвала своєму власному генієві, ну і проголошення себе самого „найщасливішим священиком в Дієцезії". Мабуть усі священики йому позавидували.

Оригінальним був виступ жіночого хору „Червоні Маки", з диригентною п. Лисенко. Хор відспівав чотири пісні: „Далека ти, а близька нам", „Чорнобривці", „Київський вальс" і наддаток „Черемшина". Своїм виступом жіночий хор здобув собі заслужено голосні оплески.

Закінчив ювілейний бенкет о. прот. Біляк подякувавши високодостойним Єрархам, духовенству і усім парафіянам за численну участь, добру волю і добре слово, яке довелося йому почути від промовців і від парафіян. Во добре слово від парафіян для свого священика, це найкраща і найцінніша нагорода для душпастиря. Бенкет закінчив молитвою владика Мстислав, а о. Ювілят, Паніматкою запросили духовенство у парафіяльну хату, де і завершилося ювілейне свято о. Степана.

Були ще привіти Ювілятові від духовенства, телеграми і персональні побажання. Телеграми переслали Ювілятові: Високопреосвященніший Архиєпископ Михаїл з Канади, пані Івченко, о. прот. Щадинський, о. прот. Йосип Железківський. Інші привітали листами Ювілята.

Тостмайстром церемонії під час бенкету був заслужений для парафії д-р Савчук, син попереднього пароха, який вив'язався справно зі свого товариського обов'язку. Крім духовників він покликав теж до слова світських людей, а також членів парафіяльного комітету і предсідника Підгурського, що привітав теплими словами Ювілята з Паніматкою, й усіх гостей. Привітали Ювілята від старшого Сестрицтва п. Ольга Оприщко, від молоді п. Карбівник, від молодшого сестрицтва п. Марія Грицишин і фінансовий секретар п. Гарсія, чи як назвали його парафіяни, Гарціенко.

Владика Архиєпископ Мстислав при цій нагоді теж пригадав з днем народження Блаженнішого Митрополита Іоана від себе і всіх присутніх.

Так закінчилася урочистість ювілейного торжества, і напевно залишиться назавжди в пам'яті достойного Ювілята і його Паніматки. Обоє Ювіляти були зворушені сичливістю своїх парафіян і щирістю духовенства, що з радістю вітали їх Обоїх і бажали їм многих літ та успіхів в праці для свого народу і святої Церкви.

На жаль про самого Ювілята учасники свята не могли багато довідатися. Владика Мстислав дещо заповнив цю прогалину, все ж організатори ювілею повинні були когось призначити, щоб міг дати учасникам ближчі дані про Впреп. о. Ювілята.

Сам Ювілят о. Степан залишився особливо вдячний Високопреосвященним Єрархам, що своєю приявністю звеличали цю замітну подію в його житті. Не менш вдячним залишився і гостям - парафіянам св. Володимира, що громадно зійшлися звеличати цю незвичайну в житті парафії.

М. П.

Нове число „Українського Історика"

Мюнхен, (Р. Д.). — Вже появилося і розсилається нове число „Українського Історика", присвячене 50-річчю Української Національної Революції (1917-1918). Це ювілейне число появилося у збільшеному форматі. Зміст виповнюють праці: Ілля Витанович: „Аграрна політика українських урядів, 1917-1920", Володимир Кедровський: „Українізація в російській армії", Олександер Оглоблин: „Проблема предків Миколи Гоголя", Михайло Жодан: „До питання про залежність Галицько-Волинської Руси від Золотої орди", Любомир Винар: „Чому Михайло Грушевський повернувся на Україну в 1914 році?" Роман Климкевич: „Найвищі відзнаки Західньо-Української Народньої Республіки", Лев Шанковський: „Замітки до книги о. І. Нагаєвського „Історія модерної української держави. 1917-1918". У відділі рецензій знаходимо обширніші огляди на видання: Велика українська революція. Календар історичних подій (УВАН, 1967), Васідь, Іванис: Стежками життя. т. І-V. (1958-1962), „Гражданская война на Украине (3 т., 1967), Мирон Заклинський: Дмитро Вітовський (1967), Літопис Українського Стрілецтва. За волю України. Під ред. редакцією Ст. Ріпецького (1967), Малий словник історії України (1967). Т. Горниткевич. Події в Україні 1914-1922 (1967). Крім цього у відділі „Бібліографічні нотатки" поміщено рецензії на недавно видані українські й чужинецькі історичні праці. В науковій хроніці знаходимо матеріяли: Л. Винар: „Діяльність Українського Історичного Товариства в роках 1965-1967", Олександер Архімович: „Підсумки діяльности УВАН в 1966-1967", І. Замша: „Наукові конференції і засідання УВАН", „Вісті з України" та інші важливі замітки про українське наукове життя у вільному світі.

Це цінне і цікаве число закривається закликом Історичного Товариства і Редакційної Колегії „Українського Історика" до громадянства з проською про матеріяльну піддержку журналу. Наші історики ще раз пробують знайти вирозуміння і піддержку серед думаючої частини української громади. Мусимо признати, що „Український Історик" — це тривалий вклад в нашу науку й культуру. Всі ми повинні зараз відгукнутися на заклик Товариства і дати нашим історикам належну допомогу, доки ще є час. Ми вповні погоджуємося із їхнім твердженням, що „справа існування і розбудови „Українського Історика" є життєвою справою вільної української науки, а тим самим духових інтересів усього нашого народу, на Україні й поза нею сущого". Слово теж не лише за любителями рідної історії, але за всією нашою свідомою громадою і нашими організаціями, які при малому зусиллю можуть причинитися до розвитку нашого единого історичного журналу у вільному світі.

Ню Йорк змагається за $10,000 в УНФонд

Ню Йорк. — Минулого четверга, 7-го листопада 1968 року в приміщенні Об'єднаного Комітету Організацій Метрополітального Ню Йорку, який діє, як Відділ УККА, відбулася нарада в справі успішного закінчення цьогорічної збірки національного датку на працю УККА. Нарадами проводив голова Комітету адв. Р. Гуглевич. З централі УККА узяли участь директор канцелярії мгр. І. Базарко і касир УККА д-р Я. Падох. Нарада схвалила негайно повести енергійну кампанію за успішне завершення збірки національного датку, поставивши собі за мету довести збірку до кінця року до $10.000 за перших десять місяців цього року зібрано 4.500, отже залишилося зібрати щонайменше $5.500. Збірку переводитиме Комісія для УНФонду, в склад якої ввійшли: д-р В. Вишиваний — голова, Лев Пришляк і Є. Манацький — адміністратори збірки, мгр. І. Базарко і Степан Чума — членів. Комісія подбає про утворення в усіх дільницях міста дільничевих комітетів УНФонду й в найближчу п'ятницю 15-го листопада, відбуде з ними нараду в приміщенні Комітету в Народнім Домі при Другій евню. Окремо, хоч у співпраці з мангатенською Комісією, працює Відділ УККА в Брукліні, який досі зібрав кругло тисячу долярів. На нараді вирішено звернутися до громадянства метрополії із закликом скласти негайно, й по змозі збільшений, національний даток. Будуть поширені відповідні летючки, розіслані листи та переведені збірки національного датку під церквами. Збірковими станицями будуть канцелярія „Самопомочі" та крамниці „Аркак" і „Сурма". В найближчому часі в справі збірки відбудеться нарада всіх організацій Ню Йорку. Здобувши першенство збірки в минулому році, метрополітальний Ню Йорк змагає до повторення свого успіху.

Вшанували о. шамбеляна Мирослава Харину

Філядельфія. — Парохові церкви св. Йосафата, головному предсідникові Союзу Українців Католиків „Провидіння" Всч. о. деканові Мирославі Харині Папа Павло VI надав звання Папського Шамбеляна. З приводу такого піднесення гідности, 20 жовтня у шкільній каплиці був відслужений Благодарственний Молебень і того ж дня увечорі, в шкільній авдиторії, відбувся святковий бенкет. Після Богослуження учениця парохіяльної школи склала побажання о. шамб. М. Харині по-українському, а діти — по-англійському, діти вручили Ювілятові китиці рож, а шкільний хор відспівав кількі пісень та „Многоліття". Бенкет відкрив голова Комітету підготовки святкування І. Шанайда, провів молитву о. монс. С. Тиханський, бенкетом провадив о. Борис Москаль, довшу промову виголосив конгресмен Джошуу Айлберг. Після вечері були представлені 25 священиків з-за почесного стола, між ними і один священик з Єпископальної, один з Пресвітерської та один з римо-католицької Церкви, а також при окремих сусідніх столах — представників понад 60 українських крайових і місцевих організацій і товариств. Було зачитано багато привітів та виголошені привіти-промови запрошеними присутніми, з підкресленням заслуг о. шамб. Мирослава Харини на церковному і громадському полі. Після промов о. шамб. Мирослава Харини святочний бенкет закінчив молитвою о. Константин Бердар з Паттставі, Па.

В Україні посилюють нападки на віруючих у Бога

Москва. — В Українській ССР є нині 19 православних єпархій, і всі вони підпорядковані офіційній Московській Патріярхії, під назвою Екзархат України. За даними „Журналу Московской Патриярхии", в Україні є тепер 8 000 православних парафій, що охоплюють кругло 20 мільйонів вірних. Навіть такі формальні відомості про Православну Церкву турбують ЦК КПСС та республіканські московські намісництва. Преса в Україні посилила останніми місяцями нападки на вірних і священослужителів. Перед у тих нападках веде сатиричний журнал „Перець", котрий, як у числі 17, містить „гумориски", що ображають почуття вірних, під наг. „Піп та собака" й подібні.

Газета „Молодь України" з 2-го листопада сугерує думку про співпрацю церкви з „розправою українських буржуазних націоналістів" над якимось Лаврентьєвим, який „був комуністом, ще за панської Польщі, активним організатором совєтського життя на Волині"... В тому ж числі газета повідомляла, що піонери і комсомольці „вирвали" якусь дівчинку Валю „з рук сектантів" і тепер вона вже танцює „запальний гопак на сцені". Журнал „Україна" продовжує друкувати „пригодницький роман" під наг. „Валіза пана Воробкевича", в якому працю українського священика за кордоном пов'язано з висиланням „диверсантів і зрадників" на територію СССР.

У Києві буде пам'ятник Лесі Українці

Київ. — Проголошено „республіканський конкурс на кращий проект пам'ятника Лесі Українці у м. Києві", про що повідомила газета „Культура і Життя" з 3-го листопада. В проголошенні схарактеризовано Лесю Українку, як видатну поетку і „громадську діячку революційно - демократичного напрямку", творчість якої „лишається могутньою зброєю в боротьбі проти зла, за свободу і справедливість, за мир і щастя народів". Пам'ятник буде встановлений на Печерській площі, напроти Будинку Проектів. Перша нагорода 2 500 рублів; відзначені проекти стають власністю „міністерства культури УССР". Дотепер столиця України не мала пам'ятника Лесі Українці, хоча такий є в грузинському місті Сурамі, де померла велика поетка-патріотка, і в с. Колодяжному на Волині. Поза Україною величний пам'ятник Лесі Українці, проекту видатного скульптора Михайла Черешньовського, встановлено в Парку Культури у місті Клівленді. Про причину і нагоду до рішення встановити пам'ятник Лесі Українці в Києві у совєтській пресі не сказано нічого.

Дітройт, Миш.

ЮВІЛЕЙНИЙ КОНЦЕРТ 75-ЛІТТЯ „СВОБОДИ"

На ювілейній імпрезі „Свободи" в Дітройті, сидять (зліва): Василь Папіж, інж. Василь Колодчин, д-р Ярослав Падох, мист. Едвард Козак, ред. Антін Драґан, Володимир Дідик. Другий ряд: Ярослав Базюк, Іван Ващук, Іван Керницький, Микола Понеділок, Михайло Ярема, Володимир Гірняк.

6-го жовтня, мимо зливного дощу, що почався у пополудневих годинах, простора заля Українського Народного Дому при вул. Мартін заповнювалася громадянством, що зійшлось взяти участь у Ювілейному Концерті з приводу 75-ліття „Свободи", який підготовили спільно Окружний Комітет Відділів УНСоюзу та Культурно - громадський Клюб.

Програму почато привітом - хороводом у виконанні Танцювального Ансамблю під керівництвом Іванни Драґінди-Кульчицької. З вишиваними рушниками в руках та хлібом і сіллю привітав ансамбль численно зібраних учасників.

Голова Культ. - громадського Клюбу і заразом голова Ювілейного Комітету мистець Едвадр Козак, відкриваючи свято, привітав зібраних, представляючи гол. редактора „Свободи" Антона Драґана, гол. секретаря УНСоюзу д-ра Ярослава Падоха, обох гол. контролерів пп. Вол. Гірняка та Івана Ващука, як також співвиконавців програми письменників Івана Керницького та Миколу Понеділка.

Промову головного редактора „Свободи" Антона Драґана учасники вислухали з увагою.

Кожну точку програми переплітав виступ Танцювального Ансамблю, примінюючи її до змісту наступної точки. Так під хоровід введено на сцену відомого письменника - гумориста Івана Керницького, якого приявні привітали гучним аплявзом. Прочитані згаданим автором новелі „На ювілей „Свободи" та гумореска „Прогода в автобусі" викликали серед учасників дуже милий настрій.

Під бурхливі оплески на сцені появився Микола Понеділок. Виголошений ним нарис „На пошану бабусі Свободи" та гумореску „Осля і слоник" присутні вислухали з правдивою насолодою.

Знаменито випав виступ тріо Українського Музичного Інституту. Марія Лончина — фортепіян, Андрій Цап —скрипка, Тарас Лончина віольончельо вив'язались бездоганно. Таланти, перед якими майбутність непересічних мистців.

Еко у ролі Гриця Зозулі завершив цілість програми ювілейного концерту. Авторські виступи наших письменників - гумористів гарно гармонізувались з молодими талантами Танцювального Ансамблю і Тріо УМІ. Варто підкреслити своєрідну новість серед досі улаштовуваних подібних імпрез. Концерт зовсім розминався із стандартом, за яким звичайно відбувалися досі імпрези.

Це належить завдячувати голові ювілейного комітету мистцеві Едвардові Козакові, що разом із програмовою комісією у складі: арт. Катерини Бранки - Кривуцької, д-ра Богдана Лончини та інж. Василя Колодчина підібрали точки програми.

Голова Окружного Комітету Відділів УНСоюзу й заразом містоголова ювілейного комітету п. Володимир Дідик, закриваючи концерт, висловив подяку виконавцям програми та вручив 4 степендії, що їх приділив Окружний Комітет УНСоюзу в Дітройті з нагоди 75-ліття „Свободи" студентам: Мирославі Коваль, Миронові Данилюкові, Вікторові Руневі та Олегові Хмілеві.

Успіх ювілейного концерту належить завдячувати і солідній праці інших членів комітету. Ось вони: Ярослав Базюк — касир, Дмитро Федорко — секретар та членами фінансово - господарської комісії у складі: Михайло Ярема, Андрій Масний та Михайло Лозинський, які спільно з містоголовою В. Дідиком та прес. реф. В. Папіжем несли весь тягар ділових справ, пов'язаних з підготовою.

Дітройт гідно відзначив 75-ліття „Свободи", на що вона вповні заслуговує. Бо правдиві слова ЕКА „що було би, якби її не було"?.

Як виглядала б наша спільнота у ЗСА сьогодні, коли б „Свобода" на протязі 75 років не стояла в аванґарді всіх починів, що їх на протязі цього часу починала і завершувала українська спільнота в ЗСА.

В. П.

Торонто, Канада

БОЙКИ ОРГАНІЗУЮТЬСЯ

27 жовтня ц.р. бойки Торонта зробили перший крок у напрямі створення власної організації. На ширших сходинах, якими проводив проф. Писанчин, обрано ініціятивний комітет, який має повести кампанію приєднання у свої ряди чисельної громади б. мешканців Бойківщини. В склад ініціятивного комітету входять: інж. Юліян Темник, пані Марія Климович і панове Петро Яцик, Онуфрій Петришин, Осип Пинянський, Микола Паращак, Василь Брух, Любомир Вовчик та Володимир Добрянський.

До трьох місяців відбудуться сходини для обговорення біжучих справ та вибору комітету на місто Торонто й околицю. Бойківщина, яка займає 20 тис. кв. кілометрів з одним мільйоном населення вимагає від нас зберегти її надбання на протязі сторіч та передати будучим поколінням у формі належно опрацьованих збірників.

Започатковано працю українських етнографів XIX-XX сторіччя під проводом Івана Франка, Вол. Гнатюка та багатьох інших продовжувало Т-во „Музей Бойківщини" в Самборі в 1927-1939 рр. Це Т-во одиноке із регіональних товариств залишило по собі цінні записки у формі 11 томів „Літопису Бойківщини", які сьогодні є підставою до дальших студій про Бойківщину від Сяну аж по Бистрицю Надвірянську, від Ляборця по Тересву, на півночі по долину ріки Дністер, а на півдні аж по ріку Тису.

Війна перервала ту гарно започатковану працю, а „старший брат" розбазарив довголітню працю основоположників цього бойківського „Собору".

Приявні мали нагоду вислухати короткого реферату О. Бережницького на тему: „Бойківщина колись і тепер" та одержати інформації від центрального бойківського комітету, осідком якого є Філядельфія. Приявні речево порушували різні справи та однозгідно заявили, що нам треба одного комітету на цілу Бойківщину, що не буде перепоною для вже діючих районових комітетів.

Не були заступлені представники Карпатської України, яка є частиною великої Бойківщини.

В часі сходин приємною несподіванкою був виступ молоденької і талановитої піяністки Марти Винницької, яка виконала два твори з українською тематикою. Маємо усі підстави думати, що про неї та інших почуємо нераз у будучності на імпрезах, зокрема „Вечорах Бойківщини".

Приявні оглянули виставку, на яку складалися рідкісні видання, знимки, статті, ноша та вишивки. Чудові дерев'яні церкви Бойківщини — це народне мистецтво бойківських будівничих — нам залишилися лише на знимках, але скільки споминів та дум наводять вони.

У радісному та повного гордости настрої приявні піснею Великого Сина Бойківщини Івана Франка „Не пора" закінчили сходини.

(Додє)

Д-Р ЗІНОВІЙ ШТОКАЛКО

Український цвинтар в Бавнд - Бруці, Н. Дж. збагатився новим хрестом, під яким спочиває тіло виїнятковоі людини — українця. Під цим хрестом лежать тлінні останки непересічного лікаря, біохеміка, письменника, маляра і майстра гри на бандурі, який одночасно науково досліджував українські думи. Маємо на увазі славної пам'яті доктора Зіновія Штокалка — Бережанина. Рід Штокалків походить з Херсонщини, а коли заплянути в сиву давнину козацької слави, то побачимо, що він був споріднений з князями Вишневецькими. Зіновій Штокалко народився 25 травня 1920 року як четвертий син греко - католицького священика — отця Павла та пані - Матки Ольги. Отець Павло був ліберальною та освіченою людиною. Знаючи 5 мов, робив переклади на українську мову (навіть „Пекло" Данта). Одна книжка, видана в Канаді, принесла авторові несподівано великий гонорар. Безмежно цінив, поважав та був вірним приятелем Митрополита Шептицького, і цю любов і вірність передав синові Зіновієві.

Мати, крім ведення господарства, славилась умілістю у вишиванні — вишитий образ „Мати Божа з дитятком" за рисунком Рафаеля був на світовій виставці в Брюсселі. Д-р Штокалко мав наміри якось перевезти цей образ з Бережан до Ню Йорку.

Два старших брати доктора померли рівночасно у віці 3-4 років від шкарлятини. Багато пізніше, під час вакацій у вуйка, судді Іванця в Сяніччині помер також від шкарлятини третій брат, учень 7 кляси, красунь Івась. Помираючи, хлопчик просив маму не плакати, бо в неї, казав, ще буде один син, який житиме з нею аж до смерти. Дивні пророцтва Івася збулися, майже на порозі 50-річчя Зіновієва мати народила п'ятого сина, з яким тепер доживає свої гіркі земні дні.

Малий Зіновій виростав на приходстві, захоплюючись чарами природи, барвами квітів та „лікуванням", бандажуванням позбиваних пальців парафіян (на бандажі нерідко таємно дер мамину білизну). Йому було цікаво проводити дні в кузні багатого коваля, де господар з робітником робив „чуда".

По закінченні гімназії Зіновій вступив до Торговельної школи, але за рік її покинув, бо ані торгувати, ані рахувати грошей він не міг навчитись. Через рік вступив на медичні курси у Львові, а медичну освіту закінчив у Мюнхені. Втрата трьох братів, горе батьків викликало неймовірне бажання стати лікарем — рятувати людське життя.

В юнацькі роки Зіновій організував український хор в сусідньому селі, що майже все складалось з татар, які уважали себе українцями.

Першим його вчителем гри на бандурі був Богдан Кульчицький. Бандуру купив о. Павло в Києві 1918 р. для старшого сина. Дісталась вона Зіновієві, і з нею, несучи чар української пісні, обійшов небіжчик майже пів світу.

У студентських роках Зіновій був активним членом студентської громади, а в в Мюнхені її головою. В спогадах д-ра Мовчана, що деякий час мешкав разом з д-ром Штокалком, згадується про цінну доповідь на тему біохемії молодого студента Штокалка.

Д-р Штокалко був виїнятковою людиною. Кожний з нас має свої хиби, мав, очевидно, їх і він, але пам'ятав заповідь — „люби ближнього свого, як самого себе", і лікував хворих щиро і часто безплатно. Недуга його самого потрясла його близьких. Д-р Лятишевський негайно заопікувався не тільки хворим, але і його пацієнтами. Два вечори щотижня працював у кабінеті небіжчика, звертаючи всі зароблені гроші секретарці хворого.

Коли виявилося, що д-рові Штокалкові негайно потрібна свіжа кров, задзвонили до д-ра Кушніра, який має ту саму групу, що і небіжчик. Д-р Кушнір вибачився перед своїм пацієнтом американцем, що мусить їхати до шпиталю. Пацієнт, довідавшись про групу крови хворого, поїхав разом з д-ром Кушніром і дав свою кров невідомому українцеві. Пан і пані Майстренки, пан Гоцуляк, 4 молоді інженери негайно з'явились в шпиталі, щоб дати свою кров. Було зроблено все, щоб врятувати хворого.

Перше подружжя д-ра Штокалка, дуже нещасливе, було розв'язане багато років тому, і він мріяв про власну хату, ляботаторію, родинне життя, маленьку донечку Олю, названу так у пам'ять матері. Здавалось, що мрії наближались до дійсности, була люба дівчина, були спільні думи.

27 червня о 4-ій по полудні до мене задзвонив зі шпиталю Зіновій. Говорив багато, тішився, що вже наступного дня почне ходити з допомогою пана Богдана Савчука, турбувався здоров'ям поета Л., який лікувався в тому самому шпиталі. Казав, щоб у неділю обов'язково його відвідали і щоб принесли квіти та маленький дарунок для поета. Просив замовити парфуми для Цегельської, Лятишевської, Кушнір та Майстренко, бо хотів хоч дрібочку віддячитися паням, які знаходили час разом із своїми чоловіками відвідувати його в шпиталі.

Це був четвер, в неділю ми разом з пані Іриною Б. мали відвідати хворого. А 28 червня о 5-ій ранку пані Савчук повідомила телефонічно, що Зіновій помер.

Було дві панахиди, одна скромно, але гарно відправлена о. Сергієм Фединяком, друга з короткими, але гарними промовами одного з колег - лікарів та проф. Г. Костюка. Присутні були пацієнти, родина, найближчі приятелі, декілька мистців, інженерів, д-р Цегельський, д-р Трухлий, д-р Кушнір був в Европі і встиг лише приїхати на похорони, були ще В. Савойко з сестрою, колишня секретакра пані Лариса, молоденька Витвицька. Був голова Товариства Інженерів.

Похоронили д-ра Штокалка, як належиться нащадкові козацького роду, біля серця під маринарку поклали невеличку китицю засушених волошок та косариків з степів України, присланих моєю бабунею, українську землю та сіль, привезену мамою пана Майстренка.

На цвинтарі промов не було, ніхто не в силі був сказати слова, не було і трапези, ніхто не міг їсти, кожний розумів, що Україна стратила свого великого сина. Коротка молитва о. Фединяка — і навколо тиша.

Д-р Штокалко залишив багато праць. Перша книжка розвідок про пістряк уже надрукована, друга майже готова до друку, видається збірник оповідань та віршів. Велика праця та збірка пісень, балад і дум потребують видання. Небіжчик залишив бібліотеку, що нараховує понад 1000 томів. Все це потребує місця.

Ще ніхто не відважився написати мамі про смерть її любого сина.

Віра Дорожинська

Софія Наумович

ПАМ'ЯТІ ВЕЛИКОГО ТАЛАНТУ

Паризькі друзі й знайомі Євгенії Ласовської - Старицької зазнали великого горя, довідавшись про передчасну її смерть.

Народжена в родині співаків, дириґентів, малярів, акторів, музик і композиторів, виростала в мистецькій атмосфері з мистецькими амбіціями Ласовських і Соневицьких. Небуденна краса й принадність, талант, обдарування й сценічний темперамент, — уже в молоденькому віці промостили їй дорогу до слави, спершу, на жаль, на чужих, польських сценах.

Усі головні ролі оперетоκ Леґара, Кальмана, Штравса, Абрагама та ін. інтерпетувала вона так досконало й чарівно, її поява на сцені була така пориваюча й ошоломлююча, що публіка ревіла з захоплення, закидала її квітами, не пускала зі сцени. У її ґардеробах товпилися поміж кошами квітів аристократичні поклонники, саме її ім'я на афішах запевнювало касовий успіх. У „кресовому" місті Вільні, — українські й литовські студенти не пропускали ні одної вистави зі славною землячкою, до постійних відвідувачів належав брат Головного Отамана Петлюри. У швидкому темпі вона стала така популярна, що її світлини брали промисловці для реклями, а неська кіностудія запросила її до фільму. На жаль польські власті постаралися затримати її „паспортними труднощами".

Проте, найбільшим своїм успіхом і вершком слави вважала співачка вдалі виступи у Львівській Опері з українською партнеркою — Марією Сокіл та під батутою українського дириґента — Антона Рудницького в операх Кармен (Мікаеля), Богема (Мюзет), Орфей у пеклі (Евридіка) та інші. Рідко траплялося їй виступати з українцями на польських сценах: у Бидґощі співала вона під дириґентурою бл. п. Лева Туркевича.

Друга світова війна несла з собою знищення й загладу, але теж і деякі можливості для українських мистців. Недоступне досі львівське радіо, під другим, московським окупантом, заанґажувало Євгенію Ласовську на солістку, там вона й залишилася, коли 30 червня 1941 р. воно перемінилося на українське радіо ім. Є. Коновальця, де наша співачка врешті могла сама вибирати свій репертуар. За третього, німецького окупанта, виїхала до Відня, де виступала теж у радіо й на концертах.

Саме там, у Відні, почався її душевний конфлікт. Недавно, ще у Львові, вона поєднала була свою долю зі співаком Мирославом Старицьким, який щойно тоді починав співацьку кар'єру. Гармонія двох мистецьких кар'єр, — однієї у розквіті слави, другої у початках, — видалася їй неможливою в подружжі. До того ж любляча дружина вважала своїм обов'язком узяти на себе всі труднощі богемно - еміґраційного життя, — яке до речі, завважило теж на її ніжному здоров'ї. — а крім того допомогти чоловікові своїм досвідом у музично - театральному житті.

Після важкої боротьби зі собою, примадонна Євгенія Ласовська кидає сцену, щоб у життєвій ролі дружини Мирослава Старицького, — перейти за куліси й у ґардероби свого чоловіка. З того часу ні один виступ молодого тенора не обійшлося без сердешної участи й непомітної присутности його вірної дружини. Під час виконування ролей, вона в куточку відмовляла молитву за успіх, після закінчення важкої арії — вона перша плеще в долоні, а коли спадає завіса під кінець опери чи концерту, — вона має сльоки радости в очах, а її дзвінкий голос радісно вигукує: браво, біс!

І хто зна, чи дійшов би був Мирослав Скала - Старицький до тих висот, на яких він сьогодні, коли йому була б судилася дружина з дрібноміщанською душею, яка не підтримала б його змагань, заздрила б йому, чи намовляла до „практичнішої кар'єри". Цю саму підтримку, заохоту й слова признання знаходила наша молодь, учні маестра Старицького в його Музично - драматичній Студії, — у пані Старицької, яка кожний виступ, кожний концерт Студії переживала разом із своїм чоловіком та батьками учнів.

З Покійною зійшла в могилу талановита людина великого формату, далека від життєвих дрібниць і буденщини, завжди вірна „мистецтву святому" — за висловом Шевченка.

Хай французька земля їй не тяжить!

Міннеаполіс, Міннесота

УКРАЇНСЬКО-НІМЕЦЬКА ВЕЧІРКА СПІВУ І ТАНЦІВ

Наші міста пережили 22 вересня в залі Українського Народного Дому — небувалий досі концерт співу німецького чоловічого хору з Нового Ульму, Міннесота, получений з прекрасною програмою нашого танцювального ансамблю під керуванням Мирона Дудинського. Програма складалася з п'яти відділів: 1, 3 і 5 — українці, а 2 і 4 — співаки „конкорд хор", зложений з німців, що поселені трьома ґенераціями в Новому Ульмі, еміґранти з баварського Нового Ульму, якого запам'ятали наші еміґранти з таборів депістів. Німецькі співаки виступили в першій частині з німецькими піснями в англійській мові, а в німецькій мові в третій частині. Вправний дириґент — німець увесь час тримав свій хор здисципліновано. Хор співав дуже гарно, за що численно публіка грімко їх оплескувала.

Наші танцюристи дали цілу низку відомих танців, а також вже ново-компонованих, за що батьки й гості нашу молодь нагородили оплесками і бажанням повторення. Треба дивуватися, особливо отим малятками, які прекрасно витупцювали своїми маленькими ніжечками. А за ними група середняків-підростків — не хотіла соромитися і пописалися так гарно, що приявні сердечно їх оплескували. Дорослі хлопці й дівчата виконали ряд танців з бравурою і грацією. За ці гарненькі пописи всіх трьох груп належиться щире признання і заохота надалі плекати нашу народню культуру танців у вільному світі. Керівник ансамблю і танцюристи доложили чимало праці для виведення всіх танців.

Українська група була величенька, складалася з 22-ох хлопців і 24-ох дівчат. До танців приґравав інж. Євген Карп'як, а адміністрував Іван Вакіряк при двомовних оголошеннях Марії Свініцької. В оркестрі під керуванням п. Карпяка грали ще: О. Артим, О. Абрамчук й М. Заставний.

В програмі виступив також квінтет в складі: Стефи Ковальчук, Ірини Вакір'як, Оксани Левицької, Лесі Никифорук і Марії Свінціцької. Акомпаніяювала їм Ірена Михайльонка, співали дуже добре.

Так ото наш Осередок СУМА ім. гетьмана Івана Мазепи, при співпраці Управи ООЧСУ виконав гарну імпрезу, першу такого змісту на нашому терені. Добрий склад німецького хору зробив вечірку цікавою. Всім виконавцям і керівникам належиться признання і подяка від батьків та гостей.

Після концерту — комітет жінок УНДому приготовив смачні, особливо, для німецьких гостей, українські страви у спільній вечері. Привіт німцям по-німецьки виголосив о. д-р Володимир Левицький, зв'язуючи потребу частіших спільних виступів обох груп, бо між обома народами існувала здавна дружня співпраця ще на рідних землях. Промовець дякував гостям за їхній перший спільний виступ, та бажав майбутньої співпраці на нашому терені.

На закінчення промовляли ще п. Мандибур і п. Вакір'як, прощаючися з гостями і ще раз дякуючи за їх виступи і прохали ще і ще завітати до нас.

Не вільно нам поминути сердечного привітання гостей нашим улюбленим провідником Міннесоти, головою Відділу УККА — д-р Михайлом Козаком.

Оксана Левицька

Вашинґтон, Д. К.

ШКОЛА УКРАЇНОЗНАВСТВА

Школа Українознавства має за собою 18-літню історію. П'ять років тому вона ввійшла в склад сітки шкіл Шкільної Ради при УККА, а минулого року дві існуючі школи Вашинґтону злились в одну, і тепер є тільки одна школа українознавства для цілої Вашинґтонської Округи.

Спонзорами школи є Об'єднання Українців Вашинґтону і обі наші Церкви, Католицька і Православна. Фінансами школи завідує Батьківський Комітет під проводом д-ра Ігора Масника. Зогляду на мале число дітей шкільні оплати не вистачають на вдержання школи. Видатки особливо зросли після переходу в листопаді 1967 року до вигідного приміщення публічної школи. Батьківський Комітет звернувся з зазивом до місцевих товариств з просьбою про підтримку школи. Союз Українок, Народний Союз, Жіноча Секція при ОУВ, НТШ, та парохія св. Андрея відгукнулись позитивно. Батьківський Комітет перевів з учнями „коляду", яка принесла поважну готівку, так що можна було зрівноважити бюджет школи. Батьківський Комітет вдало зорганізував чергування батьків у школі, що значно полегшувало працю учителів, а п. Олександер Громоцький з посвятою сповняв обов'язки скарбника.

На всіх 71 учнів, школу закінчило 65 учнів, які навчалися в клясах від підготовчої до VII. Школа мала повний і добрий учительський склад (9 світських учителів і катехитів). Учителі докладали всіх зусиль, щоб дітей виховати та за протяг часу 30-ти навчальних днів пробробити запляноаний шкільний матеріял, потрібний для переходу учня до вищої кляси. Тільки три учні не вспівали, і вони мусять повторяти кляси; один учень одержав поправку. Деякі кращі учні I кляси зможуть перейти зразу до III кляси.

Школа мала й свої недомагання. Одним з них було те, що не змогла охопити всіх дітей українського роду. Поза школою залишалось ще яка сотня дітей, в тому половина англомовних. Це було великою стратою для наших Церков, Громади, і самих дітей.

В неділю, 16 червня 1968, відбулося свято закінчення шкільного року, і перша ґрадуація. Учні зібралися у свох церквах, щоб вислухати Служб Божих, які відправляли, в українській католицькій церкві —парох, о. ігумен Володимир Красєвський, а в православній — о. мітрат Юрій Гулей. В годині 4-ій по полудні, у приміщенні школи, при 9805 Дамерон Драйв, Сілвер Спрінґ, Мд., відбулись виступи учнів, роздача свідоцтв і вписи на наступний шкільний рік. Хоч була гаряча погода, то проте шкільна заля була повна дітей, батьків і гостей. В год. 4.15, під оплески, діти увійшли на залю і заняли місця на переді. Управитель школи повітав присутніх, вказав на потребу власного приміщення і візвав усіх зібраних получитися духово з канадійською українсько - католицькою громадою, яка вітає в себе Верховного Архиєпископа українсько-католицької Церкви, Кардинала Кир Йосифа Сліпого.

Почалися виступи учнів, які підготовили учителька співу Школи Українознавства, б. оперова співачка, п. Люба Німців, та опікуни поодиноких кляс. Проводила програмою учителька п. О. Матула. Виступи почались співом кляс II, III і IV. Підготовча кляса рецитувала „голосні", і танцювала „гопак колом". Слідували деклямації — маленької Христі Гіль, Романа Кормелюка, Григорія Кебузинського, і збірна деклямація учнів II кляси. Зі солями на фортепіяні виступили Ірина Ясінська й Ірина Варварів. Далі слідували співи кляс III, IV, V і VI, на закінчення всі кляси відспівали „Реве та стогне" і „У горах Карпатах". Всі виступи були милі і добре підготовані, і нагороджувані оплесками. Найбільше симпатії й признання одержала Адріяна Луцька, учениця V кляси. Вона, при акомпіяменті учительки, п. Люби Німців, виконала 2 пісні: „Закувала зазуленька" і „Цвітка дрібная". Чистий ліричний сопран 11-річної Адріяни, ідеальний музичний слух і прецизія виконання, з'єднали їй симпатії дітей і батьків, які нагородили Адріяну рясними оплесками. Адріяна є дуже доброю ученицею Школи Українознавства, до якої ходить вже 5 літ. Минулого року вона стратила свого тата, інж. Юрія Луцького, доброго співака - баритона Вашинґтонських хорів, і залишилась зі своєю мамою, Зенею і сестричкою. Дебют малої Адріяни був удатний, і Вашинґтонська громада повинна б поінтересуватися малою сиротою, і допомгти їй побирати лекції співу.

Після концертової частини відбулася роздача свідоцтв. Зогляду на хворобу і перешкоду обох отців парохів-катехитів школи, почесні місця на сцені, для роздачі свідоцтв, заняли катехит школи — о. Мирон Созанський, і голова Парохіяльного Комітету церкви св. Андрея — д-р Кость Варварів. Книжечки в нагороду за пильність, уфундовані Батьківським Комітетом, роздавав заступник голови Батьківського Комітету — інж. Петро Матула, а свідком церемонії був голова Об'єднання УВ — мґр. Ігор Вітковицький. Слідувала знимка абсольвентів VII кляси спільно з іспитовою комісією в складі — п. Марія Кобі, предсідник, д-р Антін Лак і д-р П. Оришкевич — члени. Бракувало отців-катехитів. Управитель школи погратулював абсольвентам за успішне закінчення VII кляси, і візвав їх вписатися на вищий курс школи, який за 3 роки закінчиться головною матурою. На вищий курс має право вписуватися також старша молодь з коледжів, що викажеться закінченням 7 кляси, або здасть вступний іспит. Громадянству Вашинґтону повинно залежати на тому, щоб існування Школи Українознавства не закінчилось на 7-ій клясі.

На кінець промовляли голова Об'єднання УВ., мґр Ігор Вітковицький, і заступник голови Батьківського Комітету інж. Петро Матула, який зложив учительському зборові подяку за працю, та обдарував учителів дарунками. Опісля відбулись вписи до школи на наступний шкільний рік, а діти заслужено підкріплювалися буфетом уфундованим Батьківським Комітетом.

ПО

ЗАКЛИКАЮТЬ КОМСОМОЛЬЦІВ „ДОРОЖИТИ ЧЕСТЮ"

У Полтавській, Тернопільській та кількох інших областях, сповіщала „Молодь України" з 23 жовтня, „комсомольці вважаються мобілізованими". Така „мобілізація", впарі з закликами „дорожити честю" комсомольців, викликана тим, що на ланах гниють великі плянтації невикопаних буряків. Держава, не рахуючись із вихідними своїх підданих, навіть дітей, виганяє людей працювати на поля. Приклад з Полтавщини: „Секретар комсомолу Зінківського райкому констатував, що всі п'ять комсомольсько-молодіжних ланок ще не завершили збирання білого кореня. На трьох тисячах гектарів не викопані буряки, не вистачає робочої сили, транспорту. Щоб швидше зібрати рясний урожай, на допомогу селу вирушили учні шкіл, профтех-училищ, населення райцентру".

Ню Гейвен вшановує о. прелата Івана Стаха у 25-річчя священства

Ню Гейвен, Конн. — В суботу 14-го грудня 1968 року Ню Гейвен вшановує свого душпастиря о. прелата Івана Стаха у 25-ліття його священства та 50-ліття з дня народин. Ювілей підготовляє Комітет, вибраний з представників усіх місцевих українських організацій. Програма дбайливо підготована і чимало посторонніх осіб щиро співпрацюють з Комітетом.

о. прелат Іван Стах

Торжество це започаткує Божественна Літургія в парохіяльній церкві св. Михаїла, яку відслужить о. Ювілят у приявности Владики Кир Йосифа Шмондюка, свого сутрудника о. Йосифа Скульського та отців з сусідніх парохій.

Отець прелат Іван Стах тільки кілька років у Ню Гейвені, але за той короткий час він дав себе пізнати як людина кришталевої вдачі. Мабуть, немає нікого в парохії, хто б не відчув на собі його доброти й ввічливости. А в загальному, хто ж з українців не знає о. прелата Стаха?

Народжений 1918 року у Блеквуді, Па., початкову і середню школи покінчив у Сейнт Клер, а теологічні студії в Інсбруці, Австрія, Сіоні, Швайцарія, Балтиморі, Мериленд та у Католицькому університеті у Вашингтоні, Д.К. Після єрейських свячень у Філядельфії в 1943 році був душпастирем в Чісголмі, Міннесота, а потім секретарем тодішнього Єпископа Кир Константина Богачевського у Філядельфії.

Потреба постійного представника в Европі Українського Католицького Комітету в справах скитальців спонукала бл. п. Кир Константина вислати туди о. Івана. Те становище займав він впродовж 6 років, від 1946 до 1952 року. Всі скитальці в Німеччині та Австрії в повоєнних роках бачили того молоденького, енергійного українського священика в американській військовій уніформі, майже все за кермою військового „джіпа", а деколи також і в товаристві Преосвященного Івана Бучка. Вміло полагоджував цей молодий священик сотні справ, вставляючись перед окупаційною владою за нашими рідними людьми. Ніякої справи не занедбав, нічого не залишив на півдорозі, ніколи нічого не злегковажив. Все повний енергії в ділах, все повний доброти в благородній душі, все повний теплоти в серці. Таким бачили його скитальці в Европі, та й таким же самим бачать його в Америці.

Від 1952 р. о. прелат Стах виконував обов'язки секретаря Кир Амврозія Сенишина, в 1956 р. одержав від бл. п. Папи Пія XII титул шамбеляна, а від 1957 р. став Канцлером, зразу Єпископа А. Сенишина, а згодом теперішнього нашого Єпископа Кир Йосифа Шмондюка в Стемфорді.

Внаслідок недостачі священиків після перенесення Всеч. о. Степана Чомка, довголітнього, дбайливого і господарного пароха в Ню Гейвені, Кир Йосиф Шмондюк під кінець 1962 р. призначив о. шамбеляна Стаха душпастирем нашої нюгейвенської парохії, залишивши його водночас і канцлером Стемфордської Дієцезії. Послушний своїй владі, о. шамбелян не відказався від того обов'язку та кожного дня відбуває дорогу до Стемфорду і назад аж по сьогоднішній день.

В 1968 р. Папа Павло VI надав о. Іванові Стахові титул прелата.

14-го грудня ц.р. о. прелат Іван Стах відсвяткує з своїм Владикою, отцями, ріднею, приятелями та парохіянами свій 25-літній, Срібний Ювілей Священства та Золотий Ювілей своїх народин.

Почесним головою всього торжества буде сотрудник о. Ювілята Всеч. о. Йосиф Скульський, активним головою — голова Т-ва Пресвятого Імени п. Доналд Горбатий, а його заступником п. Роман Гижий. В справі бенкету просимо звертатися до: Mr. & Mrs. Ralph Biase, 163 Helen St., Hamden, Conn., тел.: 248-1853.

І. К.

Леся Храплива

І ЗНОВ — „ДІТИ-ДІТЯМ"!

Так-саме знов! Ось у пропам'ятній книзі, що її видав Об'єднаний Комітет Українських Організацій Міста Ню Йорку з нагоди 50-ліття Листопадового Зриву, читаємо:

„Головна Управа Української Жіночої Допомогової Організації продовжує українські державницькі традиції. організуючи допомогу, червоного - хресну роботу, головно ведучи вже від шістнадцяти років збіркову акцію „Діти-Дітям".

Значить — цього року теж зустрінемо під нашими церквами в котрусь-то осінньо-зимову неділю усміхнених пань із дзвінкими скарбонками, розмальованими у різдвяні ялинки. Ми вже до них привикли. Привикли навіть і до того, що в цих скарбонках повинна знайтися і наша скромна (а може якраз і „н е с к р о м н а"?) — лепта. Краєвид нашого громадського життя, календар подій українського року були б неповні без цього. Правда?

А одначе кожнорічна збірка — це новий величезний вклад часу та праці зі сторони пань, — тих на жаль нечисленних, а таких безмежно жертвенних та видержливих у своєму наміченому ділі. Шіснадцять років — шмат часу. Діти, що колись кидали, зіп'явшись на пальці, свої грошики у скарбонки, кажуть сьогодні робити це саме вже своїм дітям. Діти у країнах, що потребують допомоги, це теж вже діти тих, що діставали її в початках акції. Все минає, зміняється; остається тільки чинна та творча любов наших пань. Вона не проминає, як не проминає щорічно новий чар Різдва.

Та в цій акції є щось більше, як лиш зворушлива гуманність. Це ті „державницькі традиції", що про них бажає згадати Управа Української Жіночої Допомогової Організації у своєму привіті в пропам'ятній книзі. Коли призадумаємося, то це ж власне право й обов'язок держави — п і к л у в а т и с я про тих, хто потребує допомоги. Живемо в країнах, де забезпечення хворих, непрацездатних, старців стоїть на справді високому рівні. Області, навідані якимнебудь нещастям, дістають зразу відповідні полегші й допомоги. Але що може зробити для своїх громадян ця Українська Держава, що є або спомином із-перед півстоліття, або візією майбутнього у нас самих? Здавалося б майже нічого, бо де ж у неї потрібні фонди, де адміністраційний апарат?

І саме в таких умовинах це відрадний прояв державницького думання, коли українці з власної ініціятиви беруться надолужувати те, чого Держава - Мрія не може сповнити. Бо це ж власне-один з успішних засобів її закріплення!

Бо завдяки Допомоговій Організації йдуть за океан не лиш гроші на необхідний одяг дітей, на ласощі та ялинки, які зберуть кругом себе розпромінену дітвору. Идуть теж, за домовленням із Об'єднанням Працівників Дитячої Літератури, дитячі книжечки, ще один успішни засіб, щоб закріпити духову Україну у грядучому поколінні.

Завівся у нас звичай нарікати на „безконечні академії й панахиди" з нагоди різних роковин. Наскільки оправдані ці нарікання — це тема окремих роздумувань. Але всім, хто радо нарікає на них, варто б відмітити, що саме Українська Жіноча Допомогова Організація кинула в ці роковини клич, що на його „нежиттєвість" чи „несучасність" нема таки причини нарікати:

Нехай ідея листопада живе в ділах гомадської взаїмної допомоги!

Хіба ж не так? Остається тільки підтвердити це ділом!

Північний В'єтнам порушує умову про здемілітаризовану смугу

Сайгон. — Північно-в'єтнамські війська обстрілювали американські позиції у північній частині Південного В'єтнаму далекобійним гарматнім вогнем і ракетами із здемілітаризованої смуги, що існує між двома частинами поділеного В'єтнаму. За день ,раніш комуністи обстрілювали міномeтами й ракетами міста Міто і Канто в дельті Меконгу. Ті комуністичні воєнні дії є порушенням усної умови між ЗСА й Північним В'єтнамом, що Північний В'єтнам , в заміну за припинення налетів проти нього, буде респектувати здемілітаризовану смугу та що міста у Південному В'єтнамі не будуть бомбардовані. Покищо американська сторона промовчала те порушення умови, дармащо — за твердженням преси — американські військовики у Південному В'єтнамі вимагають гострого попередження Північного В'єтнаму про можливість відновлення налетів. Північно-в'єтнамський речник у Парижі Хуан Туі закинув Америці, що вона зволікає з приступленням до ділових нарад про замирення вживаючи ніби як викрут — негативне становище Південного В'єтнаму. Хуан Туі заявив, що Північний В'єтнам не погоджується і не погодиться на концепцію „двосторонньої" Паризької конференції, де з одного боку виступала б одностайна делегація Північного В'єтнаму й Фронту Національного Визволення, з другого — ЗСА й Південний В'єтнам. Паризька конференція покищо не відбуває засідань. Комуністи використовують спротив південно - в'єтнамського уряду засісти за конференційний стіл разом із Фронтом Національного Визволення — для своєї пропаганди, яка націлена на сіяння дальшого дисонансу між ЗСА й Південним В'єтнамом.

ПОМЕР ВІКТОР СТЕПАН БОРЕЦЬКИЙ

Вашингтон. — В п'ятницю 8-го листопада ц.р. тут помер на 13-му році життя, після важкої недуги, Віктор Степан Борецький, син відомого українського еміграційного видавця Михайла Борецького і його дружини Галини з дому Нечипорук. Похорон відбувся в понеділок 11 листопада ц.р.

ПЛАСТОВА КОСТЮМІВКА В УНДОМІ

Ню Йорку. — В залі Українського Народного Дому на 2-й авеню 16-го листопада — Костюмівка, яку влаштовує пластовий курінь „Лісові Чорти". Костюмівка, на якій приграватиме оркестра „Амор", розпочнеться о 9-й годині. Вступ за запрошеннями, в ціні 6 і для студентів — 4 дол.

ЗВЕРТАЮТЬСЯ ДО УЧНІВ І ПРИЯТЕЛІВ

Вунсакет. — Комітет на чолі з о. прот. В. Коваленком у Вунсакеті старається зібрати фонди, щоб видати 5 книжок „епопеї Петро Гордієнко" покійного автора проф. Трохима Пасічника, який за життя сам видав дві книжки. Комітет звертається, особливо до його колишніх учнів та приятелів, з проханням надсилати гроші на адресу:
Committee for Prof. Pasichnyk, 74 Harris Ave., Woonsocket, R. I. 02895

Інж. Роман Галібей переобраний на голову ТУІА

(Закінчення зі стор. 1-ої)

влаштувала три окружні конференції: дві на Союзівці і одну в Чикаґо. Відбулося дві наукові конференції — одна в рамцях СКВУ в Ню Йорку і друга у Філядельфії. З метою організаційного скріплення Т-ва, члени Гол. Управи відвідали відділи в Дітройті, Міннеаполісі, Бостоні, Каліфорнії, два рази Чикаґо і три рази Філядельфію. З ініціятиви Управи Т-ва в рамцях СКВУ через три дні відбулася Зустріч Українських Інженерів Вільного Світу. Товариство брало активну участь у всіх акціях Конференції Українських Центральних Академічних Професійних Товариств. За звітний час видано чотири числа технічно-наукового журналу „Вісті" і 2 бюлетені. Виготовлено відзнаку Товариства та переведено зміну статуту. Товариство брало активну участь у Світовому Конґресі Вільних Українців, у полагодженні конфлікту в УККА, у збірці на Фонд Катедри Українознавства, у відзначенні 50-річчя Української Національної Революції, у зустрічі з Кардиналом Сліпим й інше.

Дискусія над звітами пройшла в атмосфері ділової. Всі дискутанти відмітили жертвенну працю всіх членів Управи, а зокрема голови інж. Р. Галібея. Як результат дискусії, Управі уділено абсолюторію з признанням за працю.

Номінаційна Комісія подала до відома вислід листовного голосування на керівні і контрольні органи Т-ва: голова інж. Р. Галібей, члени — інженери: Вол. Гнатківський, Є. Івашків. Г. Кузьма, В. Мисак, С. Процюк, Вол. Рудакевич, С. Тим'як, П. Шиприкевич. Контрольна Комісія — інженери Р. Баранський, Т. Дурбак, М. Караман, д-р Б. Лотоцький де Веліґост. В. Онишкевич. Товариський Суд — інженери Д. Кузик, Є. Ярош, М. Пежанський, Ю. Зеленський, П. Шох. Комісія Фонду Допомоги і Праці — інженери В. Винницький, З. Кохановський, Є. Филипович.

На голову Номінаційної Комісії переобрано інж. А. Пацука. Більшістю голосів на членів Комісії вибрано д-ра Третяка, інж. Р. Левицького, інж. Филиповича й інж. Карамана.

Загальний плян праці на біжучу каденцію подав голова інж. Р. Галібей. Намічено приєднати якнайбільше число інженерів до Товариства, зорганізувати нові відділи, для організаційного скріплення Т-ва поробити ряд поїздок, зміцнити Товариство фінансово, видавати реґулярно науково-технічний журнал „Вісті" й інше.

Загальні Збори доручили Управі розпочати підготову до святкування 25-річчя Т-ва. Були побажання, щоб з нагоди ювілею видати технічний словар і щоб скликано світовий конґрес українських інженерів.

Загальні Збори ухвалили такі резолюції:

1. Загальні Збори вітають Ієрархів і духовенство Українських Церков. З вдоволенням стверджують зусилля Верховних Ієрархів Православної і Католицької Церков до взаємного наближення, зокрема вітають Його Блаженство Верховного Архиєпископа Кардинала Йосифа у Його тріюмфальному поході та піддержують змагання завершити Українську Католицьку Церкву Патріярхатом. Бажають усім Українським Церквам дальшого росту в українському дусі і традиціях та виборення помісности в найближчій будучності.

2. Загальні Збори вітають усіх українців та бажають українському народові якнайшвидшого виборення незалежности.

3. Загальні Збори, вітаючи український науковий світ, бажають йому зайняти належне місце в наукових колах людства. Зокрема вітають відкриття Осередку Українознавчих Студій при Гарвардському Університеті та бажають йому якнайкращих успіхів.

4. Загальні Збори вітають українські політичні, громадські і господарські організації і бажають їм росту для добра української спільноти.

5. Загальні Збори вітають українських інженерів в усьому світі, зокрема своїх колеґ в Україні та бажають їм дальших успіхів в розбудові українського господарства, економії і технології.

6. Загальні Збори в 20-річчя існування своєї організації ТУІА стверджують її ріст і закликають усіх інженерів, а зокрема молодий інженерний доріст, включитись в свою організацію.

7. Готучись до 25-літнього Ювілею Т-ва Українських Інженерів Америки, Загальні Збори закликають всіх колеґ причинитись до його гідного відзначення.

Після Зборів увечорі у ресторані „Єґерґавз" члени Т-ва з своїми родинами взяли участь у спільній вечері, влаштованій з нагоди 20-річчя Т-ва. Під час вечері виголошено ряд привітів. Зустріччю проводив інж. В. Гнатківський. В неділю делеґати Відділів і члени Гол. Управи з дружинами були запрошені на обід, який приготовила дружина голови п. Л. Галібей. Після обіду відбулося пленарне засідання Управи, присвячене деяким важливим справам Товариства.

Американська преса широко інформує про арешт українця з Америки в Києві

(Закінчення зі стор. 1-ої)

американським горожанином і тому Державний Департамент нічого не може зробити. Жінки пояснили кореспондентові, що ні заарештований, ні вони не взяли американського громадянства, боячись, що не зможуть здати іспитів, яких при тому вимагають. Щоб якось врятувати з нещастя свого батька, п-ні Люба Середа, перемігши острах, відвідала посольство СССР у Вашингтоні, але її там холодно прийняли, „не дивились мені в очі, відвертали погляди". Совєтський чиновник пропонував їй написати й підписати прохання, але п-ні Середа з обережности не дала свого підпису, боячись, щоб його не було використано проти її ж батька. Представникові газети „ПлейнДілер" совєтський атташе Круґлов сказав, що „Литовка заарештований за співпрацю з німцями" та що він сподівається повідомлення в тій справі з Москви після „6-10 листопада, коли буде відсвятковано річницю большевицької революції". Круґлов кілька разів зазначав, що „це не для преси" та брався залякувати американського журналіста, мовляв, у цій країні є закон, що не можна оприлюднювати розмови — без його, совєтського атташе дозволу. Редакція газети з того приводу зазначає: „Такого закону немає. Якщо він не бажає говорити, то його справа. Коли ж він говорив, розмову можна оприлюднити, хіба б було якесь попереднє договорення. А цього не було".

На приватний запит „Інтуриста" про Андрія Литовку надійшла така відповідь: „А. Литовка, колишній совєтський громадянин, тепер без підданства, затриманий совєтськими властями за злочини, заподіяні ним в коляборуванні з фашистами під час другої світової війни". Дочка заарештованого розповіла американському журналістові більше про свого батька. Він син заможної селянської родини, яку большевицька влада зараховувала в Україні до „куркулів". Таких господарів у 1929 р. комуністи „розкуркулювали", себто відбирали у них землю й майно, а їх знищували, або ж засилали на смерть у Сибір. Родина Литовки втекла в мале містечко в Україні і так зберегла життя. Андрія Литовки не взяли в совєтську армію: після призову його швидко відпустили, як політично „неблагонадійного". Німці ввійшли в місто Камінку без єдиного пострілу, пригадує його дочка Люба Середа, якій тепер 38 років. У місті було ґестапо, але не було ні есесманів, ані кацету. Андрій Литовка вступив на службу до місцевої поліції, яку рекрутовано з колишніх розкуркулених. Поліцаї виконували там охоронну службу біля колгоспних забудов. У 1943 р. німці, відступаючи, забрали родину Литовки з собою на примусову працю в Німеччині, аж нарешті французькі війська визволили їх, разом з іншими родинами. П-во Литовки втекли з французької зони Німеччини, бо совєтчики мали там дуже вільну руку в розшукуваннях своїх колишніх підданих. У 1949 р. Л. Литовка вийшла заміж за п. Середу, в 1950 р. прибули до ЗСА, тепере вона розведена. Батьки тим часом жили в Бельґії, але в 1952 р. вдалось їх переселити до ЗСА, де батько і дочка працювали на фірмі „Джозеф-Фейс" чорноробами. Назбиравши досить грошей, Андрій Литовка поїхав з туристичною групою в СССР, надіючись побачити, а може й перевезти до ЗСА свою стареньку матір.

„Плейн Ділер" цитує рішучу заяву п-ні Л. Середи, в якій вона категорично відкидає совєтське обвинувачення, мовляв, її батько винен у вбивстві 700 людей під час окупації України фашистами: „Це неправда. Він не вбив нікого. В нашому районі не було екзекуцій".

Туристи, з якими Андрій Литовка прибув до СССР, намагались більше довідатися про його долю, або якось йому допомогти, однак, вони були безпорадними. Справа Андрія Литовки ще не закінчена.

ТУРИСТ ПРОБУВ 5 ГОДИН ПІД СОВЄТСЬКИМ АРЕШТОМ

Едмонтон. — Тижневик „Українські Вісті" публікує на продовження спогади українського туриста ТГЛ, який з родиною їздив у подорож по Україні. На березі річки Прут він зфотографував місцевість, від якої походить назва селища Прут у Канаді. За це його з родиною заарештували і впродовж 5 годин тримали під арештом, відібравши фільм. У Чернівцях через кілька днів фільм повернули, але зіпсований, погано викликаний. На жодній знимці не було ніякого мосту через ріку, хоча каґебісти твердили, що турист фотографував „міст". „Перебування на Україні ставало нестерпним і я хотів вирватись геть". — пише ТГЛ. Врешті-решт подорож закінчилась щасливим виїздом з України, де панує „гнітюча - сіра, безнадійна атмосфера".

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

ЧЕТВЕР, 14 ЛИСТОПАДА 1968 р.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори 316 Відд. о год. 8-ій веч. На зборах Номінаційна Комісія подасть список кандидатів до управи Відділу на 1969 р. Проситься вирівняти членські вкладки. — Управа.

СУБОТА, 16 ЛИСТОПАДА 1968 р.

НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Чорн. Січ 14 Відд. о год. 7-ій веч. в Січовій домівці, 690 Sanford Ave. Проситься прибути і вирівняти вкладки. — В. Роговський, предс., Ф. Мікулинець, касир, М. П. Отрок, секр.

ЧЕСТЕР, Па. Місячні збори Т-ва Т. Шевченка — 156 Відд. о год. 7:30 веч. Проситься прибути на збори. — В. Новак, секр.

НЕДІЛЯ, 17 ЛИСТОПАДА 1968 р.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Б-ва св. Йосафата — 217 Відд. о год. 2-ій по пол. в Укр. Амер. Клюбі, 292 Гудсон Аве. Проситься прибути і вирівняти залеглі чл. вкладки. Є багато важних справ. — В. Колданський, секр.

БОФАЛО, Н. Й. Місячні збори Б-ва св. о. Миколая — 127 Відд. о год. 11:30 ранку в церковній залі при Філморе і Онейда вул. Вкладки можна вплатити кожної неділі в згаданому часі і місці. Проситься вирівняти чл. вкладки. — І. Була, гол., п-ні М. Гаравус, фін. секр., П. Гаравус, касир.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Місячні збори С-ва Пресв. Діви Марії 112 Відд. після другої і третьої Сл. Божих в церковній залі св. ап. Петра і Павла, College Avenue. Проситься чл. прибути. — Іванна Добрянська, рек. секр.

ДІТРОЙТ, Міч. Місячні збори Б-ва св. о. Миколая — 175 Відд. о год. 1-ій по пол. в приміщенні УНДому при вул. Мартін. Проситься чл. прибути на збори і вирівняти чл. вкладки. — Управа.

Розшуки

ПОШУКУЄТЬСЯ
ГРИГОРІЯ ЛУКОВА

Вуйко просить чоловіка (інженера), який приготовляє Григорія Лукова музичні твори до друку в New Haven, Conn., подати своє ім'я і адресу до
Michael Dankevich
519 S. Main Street
Perkasie, Pa. 18944

ТАРЗАН, ч. 6090. Іто заснув!

— Як ми зможемо підкласти два бамбукові валки під короля ,то зможемо його викотити геть, я сподіваюся!

— Іто, деж ти подівся!

— Хропіння!

— Мільйони людей занедужали б на божевілля золотом на вид нашого золотого короля, аж тут мій хлопчисько, Іто . . . взяв і заснув!